

Специален доклад

Планове по общата селскостопанска политика

По-екологосъобразни, но не отговарят на
амбициите на ЕС в областта на климата
и околната среда

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Съдържание

	Точки
Кратко изложение	I—VII
Въведение	01—19
Селското стопанство и Зеленият пакт на ЕС	01—07
Екологизиране в рамките на ОСП	08—14
Основни отговорности	15—16
Финансиране по ОСП за действия в областта на климата и околната среда	17—19
Обхват и подход на одита	20—21
Констатации и оценки	22—82
Законодателството за ОСП е насочено в по-голяма степен към екологосъобразността, но този потенциал не се използва в достатъчна степен в плановете	22—47
Екологосъобразната структура на Регламента за стратегическите планове по ОСП дава възможност за увеличаване на амбициите в областта на околната среда и климата	23—27
Комисията е преразгледала задълбочено проектите за планове, но не е използвала измерими критерии за оценка на амбицията по отношение на екологосъобразността	28—31
Държавите членки са отговорили на всички коментари на Комисията, но често без да променят плановете	32—35
Като цяло одобрените планове са по-екологосъобразни, но не в значителна степен	36—45
В отговор на исканията на земеделските стопани ЕС е намалил изискванията за обвързаност с условия	46—47

Плановете не са добре съгласувани с целите и задачите на Зеления пакт	48—72
Целите на Зеления пакт не са включени в законодателството за ОСП	49—51
Поради липса на количествени оценки Комисията не е могла да измери приноса на плановете за изпълнението на целите на Зеления пакт	52—56
Постигането на целите на Зеления пакт до голяма степен зависи от действия извън ОСП	57—64
Някои ключови селскостопански практики, свързани с целите на Зеления пакт, не са обхванати в достатъчна степен в четирите проверени плана	65—72
Рамката за мониторинг се е подобрила, но в нея липсват ключови елементи за оценка на изпълнението на ОСП по отношение на екологосъобразността	73—82
Рамката за мониторинг е опростена, но в целите липсва яснота, а показателите са съсредоточени върху крайните продукти, а не върху резултатите	74—77
В някои планове липсват важни показатели за резултати, а наличието на връзки към специфичните цели варира в голяма степен	78—82
Заклучения и препоръки	83—92
Приложения	
Приложение I — Стандарти за ДЗЕС и ЗИУ — съответствие между отделните периоди	
Приложение II — Основни промени в изискванията за ДЗЕС за четирите плана в извадката на ЕСП	
Приложение III — Преглед на предишна одитна дейност на ЕСП	
Приложение IV — Включване в плановете на националните стойности, свързани с целите на Зеления пакт, и на очаквания принос на плановете за тези цели	
Приложение V — Цели на Зеления пакт и свързани с тях показатели за резултати	
Приложение VI — Докладване на показателите за резултати	

Съкращения

Речник на термините

Отговори на Европейската комисия

Хронология

Одитен екип

Кратко изложение

I Общата селскостопанска политика (ОСП) — ключова област на политиката на Европейския съюз — съставлява 31 % (378,5 млрд. евро) от бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г. Освен гарантирането на справедливо подпомагане на доходите на земеделските стопани, продоволствената сигурност и поминъка на селските райони, ОСП има за цел да подпомага и укрепва опазването на околната среда, включително биологичното разнообразие, и действията в областта на климата. Целта на новите регламенти относно ОСП е да се заложат по-високи амбиции в областта на околната среда и климата.

II Европейската сметна палата (ЕСП) оцени дали стратегическите планове по ОСП за периода 2023—2027 г. предоставят солидна основа за постигане на целта на политиката за по-екологосъобразна ОСП. Целта на доклада на ЕСП е да послужи като източник на информация за евентуални бъдещи изменения на плановете или за преразглеждането на регламентите относно ОСП с цел по-добро опазване на климата и околната среда.

III Като цяло ЕСП заключи, че плановете за периода 2023—2027 г. са по-екологосъобразни в сравнение с предходния период на ОСП, но не отговарят на амбициите на ЕС в областта на климата и околната среда, както и че липсват ключови елементи за оценка на изпълнението по отношение на екологосъобразността.

IV „Екологосъобразната структура“ на Регламента за стратегическите планове по ОСП за периода 2023—2027 г. дава възможност за по-големи амбиции в рамките на ОСП по отношение на околната среда и климата. ЕСП оцени как този потенциал е използван в плановете. Комисията е преразгледала задълбочено проектите за планове, но не е използвала измерими критерии за оценка на екологичната амбиция. Четирите обхванати от одита на ЕСП държави членки са отговорили на всички коментари на Комисията, макар че често само отчасти са се съобразили с нейните предложения или са обяснили по същество защо поддържат първоначалното си предложение. Като цяло окончателните планове не показват значително увеличение на екологичната амбиция в сравнение с предходния период. Освен това тяхното действително въздействие върху климата и околната среда е засегнато от последните мерки, въведени от Комисията в отговор на исканията на земеделските стопани, а зависи и от степента, в която тези стопани използват доброволни схеми.

V ЕСП установи също, че плановете не са добре съгласувани с целите и целевите стойности на Европейския зелен пакт. Първо, целевите стойности във връзка със Зеления пакт не са включени в законодателството за ОСП. Второ, понеже липсват количествени оценки от държавите членки, Комисията не е могла да измери — с изключение на увеличението на биологично обработваната земя — приноса на плановете за постигане на целите на Зеления пакт. Трето, анализът на ЕСП показва, че постигането на целите на Зеления пакт до голяма степен зависи от планираните действия извън ОСП. Четвърто, въпреки че плановете включват някои ключови селскостопански практики, насочени към преодоляване на дългосрочните предизвикателства в областта на климата и околната среда, други ключови практики не са обхванати в достатъчна степен в проверените за одита плановете.

VI Въпреки че новата рамка за мониторинг е опростена, в целите на ОСП липсва яснота и показателите са съсредоточени върху крайните продукти, а не върху резултатите. В някои плановете липсват важни показатели за резултати, а определеното от държавите членки обвързване на показателите за резултати и целите е в различна степен. Тези проблеми затрудняват показването на напредъка по ОСП за периода 2023—2027 г.

VII Европейската сметна палата препоръчва на Комисията:

- да насърчи обмена на екологосъобразни добри практики в плановете;
- да оцени приноса на ОСП за целите на Зеления пакт;
- да подсили бъдещата рамка за мониторинг на ОСП в областта на климата и околната среда.

Въведение

Селското стопанство и Зеленият пакт на ЕС

01 Селското стопанство е от съществено значение за гарантиране на продоволствената сигурност и е жизненоважно за икономиките на селските райони. Въпреки че предоставя тези ползи обаче, то оказва значително въздействие върху климата и околната среда. Заради изменението на климата и по-екстремните метеорологични условия също се налага земеделските стопани да адаптират своите практики към тези условия.

02 На сектора се дължат 13,1 % от общите емисии на парникови газове (ПГ) в ЕС-27. Повече от половината от тези емисии се дължат на метана, който се отделя от сектора на животновъдството, 31 % — на промишлените торове и оборския тор, а 11 % — на промени в земеползването (вж. [фигура 1](#)).

Фигура 1 — Нетни емисии на ЕС-27 на парникови газове от селското стопанство през 2021 г.

Основно метан (CH₄) от

- храносмилане на фуражи от говеда и овце
- съхранение на оборски тор от говеда и свине

Основно двуазотен оксид (N₂O) от

- прилагане на химически торове
- оборски тор, прилаган от земеделските стопани или отлаган от пасищни говеда

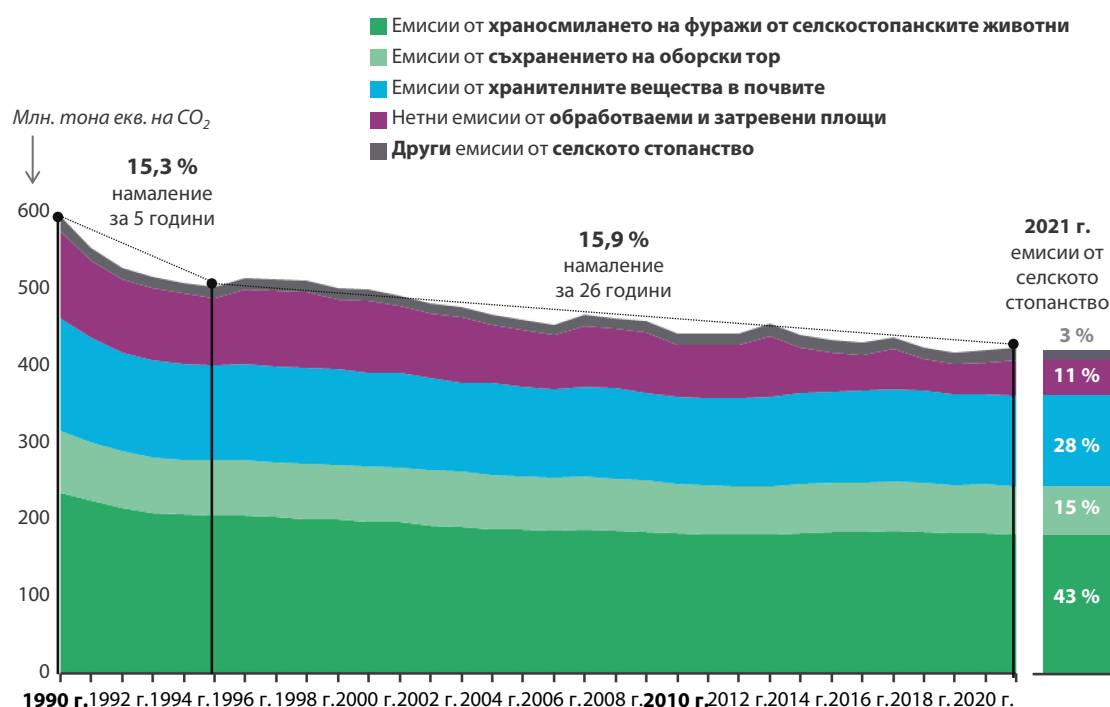
Основно въглероден диоксид (CO₂) от

- обработване на отводнени органични почви (торфища)
- поглъщане на въглерод от затревени и обработваеми площи

Източник: ЕСП, въз основа на записите на парникови газове за ЕС-27 през 2021 г. ([Приложение на ЕАОС за преглед на данните за парникови газове](#), Европейска агенция за околна среда (ЕАОС)).

03 При емисиите на парникови газове от селското стопанство се наблюдава дългосрочна тенденция на лек спад, главно поради използването на по-малко торове и намаляването на броя на селскостопанските животни. След бързия им спад с 15,3 % през периода 1990—1995 г. обаче емисиите са намалели едва с 15,9 % през следващите 26 години (вж. [фигура 2](#)).

Фигура 2 — Нетни емисии на парникови газове от селското стопанство за ЕС-27, 1990—2021 г.

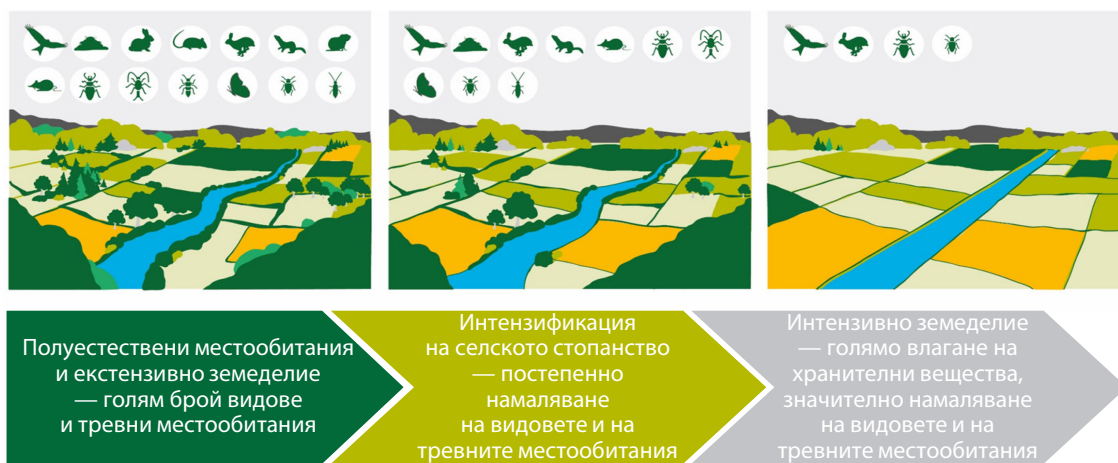
Източник: ЕСП, въз основа на записите на парникови газове за ЕС-27 за периода 1990—2021 г. (Приложение на ЕАОС за преглед на данните за парникови газове).

04 Изменението на климата ще окаже пряко въздействие върху селскостопанското производство. Екстремните метеорологични условия, като например сушите, ще се отразят върху добивите. През 2018 г. от Съвместния изследователски център (JRC) са изчислили, че общото въздействие на изменението на климата може да намали общите доходи от селскостопанска дейност с 16 %, с големи регионални различия.

05 В [последния доклад за състоянието на околната среда](#) на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) е установено, че интензификацията на селското стопанство остава една от основните причини за загубата на биологично разнообразие и за влошаването на екосистемите в Европа, наред с интензивното управление на горите, изоставянето на земи и разрастването на градските зони. В своя [Специален доклад 13/2020](#) ЕСП вече докладва, че в много райони на

Европа интензификацията е превърнала някога разнообразни ландшафти, състоящи се от множество малки полета и местообитания, в еднообразен цял терен, обработван с големи машини и със силно намалена работна сила (вж. [фигура 3](#)).

Фигура 3 — Спад на биологичното разнообразие на територията на земеделските стопанства поради по-засилено земеползване

Източник: Специален доклад 13/2020 на ЕСП.

06 През декември 2019 г. Комисията е приела своето [Съобщение относно Европейския зелен пакт](#), стратегия на ЕС за растеж, чиято цел е ЕС да стане неутрален по отношение на климата до 2050 г. и да се бори срещу замърсяването и загубата на биологично разнообразие по справедлив и приобщаващ начин. През май 2020 г. Комисията е приела две свързани стратегии: [Стратегия за биологичното разнообразие](#), която да направлява биологичното разнообразие „по пътя към възстановяване до 2030 г.“, и [Стратегия „От фермата до трапезата“](#) за насърчаване на устойчива продоволствена система.

07 В тези стратегии се определят целите на Зеления пакт, които следва да бъдат постигнати до 2030 г., включително няколко екологични цели, свързани със селското стопанство: увеличаване на биологично обработваната земя, намаляване на загубите на минерални вещества, замърсяването на водата, както и намаляване на употребата на пестициди и на риска от тях и опазване на особеностите на ландшафти с голямо разнообразие. През юли 2021 г. в [Европейския закон за климата](#) е определен пътят за постигане на целта за неутралност по отношение на климата, като е зададена целева стойност за Зеления пакт в областта на климата за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г. в сравнение с нивата от 1990 г. (вж. [фигура 4](#)). През юни 2022 г. Комисията е [представила предложение](#) да впише целевата стойност от Зеления пакт за намаляване на пестицидите в законодателството, но

през март 2024 г. го е оттеглила поради очакваното му отхвърляне в законодателната процедура.

Фигура 4 — Цели на Зеления пакт в областта на климата и околната среда, които са свързани със селското стопанство

Източник: ЕСП, въз основа на Стратегията „От фермата до трапезата“, Стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г. и Европейския законодателен акт за климата.

Екологизиране в рамките на ОСП

08 Общата селскостопанска политика (ОСП) — ключова област на политиката на Европейския съюз — съставлява 31 % (378,5 млрд. евро) от бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г. През последните няколко десетилетия ОСП е претърпяла няколко реформи, за да може селското стопанство в ЕС да се адаптира към новите предизвикателства като изменението на климата, устойчивото използване на природните ресурси и развитието на селските райони.

09 Последната реформа на ОСП е приета на 2 декември 2021 г. (вж. [фигура 5](#)) с [Регламента](#)¹ за стратегическите планове по ОСП („Регламента за СП по ОСП“), [Регламента](#) за управлението на ОСП² и [Регламента](#) за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти³ (наричани заедно

¹ Регламент (ЕС) 2021/2115.

² Регламент (ЕС) 2021/2116.

³ Регламент (ЕС) 2021/2117.

„регламентите относно ОСП“). Целта на тази реформа е да проправи пътя към една по-екологосъобразна ОСП.

Фигура 5 — Развитие на новото законодателство за ОСП и рамката на Зеления пакт

Източник: Уебсайт на ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ на Комисията, ЕСП.

10 ОСП се състои от два фонда: Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). По-голямата част от разходите по ЕФГЗ се наричат „директни плащания“, които представляват плащания за земеделските стопани за подпомагане на техните доходи, предимно на хектар земеделска земя.

11 Освен целите за справедливо подпомагане на доходите на земеделските стопани, продоволствената сигурност и поминъка на селските райони, ОСП има за цел да подпомага и укрепва опазването на околната среда, включително биологичното разнообразие, и действията в областта на климата⁴. На [фигура 6](#) в зелено са отбелязани общите и специфичните цели на ОСП, свързани с климата и околната среда.

⁴ Член 5, буква б) от Регламента за СП по ОСП.

Фигура 6 — Общи, специфични и междусекторни цели на ОСП

Забележка: Целите, които не са от значение за настоящия одит, са обозначени в сиво.

Източник: ЕСП, въз основа на Регламента за СП по ОСП.

12 В подкрепа на тези цели в Регламента за СП по ОСП е създадена нова „екологосъобразна структура“ (вж. [фигура 7](#)), която включва основно:

- нова система за „по-голяма обвързаност с условия“, която се основава на предишната система за кръстосано спазване и на задълженията за „екологизиране“ от предходната ОСП;
- въвеждане на „екосхеми“ в рамките на Европейския фонд за гарантиране на земеделието за подпомагане на земеделски практики, които са благоприятни за климата, околната среда и хуманното отношение към животните. По принцип те следва да представляват най-малко 25 % от директните плащания във всеки план, а използването им е доброволно за земеделските стопани;
- заделяне във всеки план на най-малко 35 % от финансирането по ЕЗФРСР за интервенции, насочени към околната среда, климата и хуманното отношение към животните, които също са доброволни за земеделските стопани.

Фигура 7 — Екологосъобразна структура на ОСП

Доброволни мерки

Задължителни за земеделските стопани

Източник: ЕСП, по данни на Европейската комисия, [Approved 28 CAP Strategic Plans \(2023-2027\)](#), юни 2023 г.

13 Екологосъобразната структура се подпомага от системи за знания и иновации в селското стопанство (AKIS), които включват консултантски услуги в областта на селското стопанство, трансфер на знания, иновации и сътрудничество.

14 С регламентите относно ОСП се въвежда рамка за мониторинг с цел измерване на резултатите от изпълнението. Мониторингът, докладването и оценката на резултатите от изпълнението се основават на набор от общи показатели за крайни продукти, резултати и въздействие.

Основни отговорности

15 Комисията и съзаконодателите са установили общата селскостопанска политика на ЕС за периода 2023—2027 г., като са предложили и приели съответното законодателство. С оглед на изпълнението на ОСП държавите членки са представили стратегически планове по политиката (наричани в доклада на ЕСП „планове“) за периода 2023—2027 г. на Комисията. След това Комисията е изготвила констатации, които служат като основа на държавите членки за адаптиране на първоначалните планове. Този процес е ръководен от Генерална

дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ (AGRI), с подкрепата на други генерални дирекции, като генерална дирекция „Действия по климата“ (CLIMA) и генерална дирекция „Околна среда“ (ENV). След това Комисията е одобрила преразгледаните планове в периода от август до декември 2022 г. В [регламента](#) се обмисля възможността държавите членки да могат да изменят своите планове.

16 Комисията и държавите членки трябва редовно да наблюдават и да докладват за напредъка по целите от плановете. По-специално държавите членки трябва да докладват ежегодно за крайните продукти и резултатите в своите годишни доклади за изпълнението. Плащанията от Комисията за държавите членки подлежат на годишно „уравняване въз основа на резултатите от изпълнението“, което се основава на това декларираните разходи да имат съответстващ (реализиран) краен продукт, и на „прегледи на резултатите от изпълнението“ въз основа на показателите за резултати. Комисията ще извършва и оценки.

Финансиране по ОСП за действия в областта на климата и околната среда

17 Комисията докладва ежегодно за общите разходи, свързани с климата. Очаква се в рамките на ОСП за периода 2023—2027 г. 40 % от разходите по плановете да бъдат разпределени за цели, свързани с климата⁵. Чрез прилагане на определения в Регламента за СП по ОСП тегловен коефициент Комисията е изчислила, че 47 % от финансирането, отпуснато от ОСП по плановете, е свързано с климата, или 123 млрд. евро през периода 2023—2027 г.

18 В своя [Специален доклад 09/2022](#) ЕСП вече докладва, че Комисията вероятно е завишила приноса за областта на климата по линия на селскостопанската политика с почти 60 млрд. евро за периода 2014—2020 г. и че въпреки някои подобрения тегловните коефициенти, които следва да се прилагат за новия период — съгласно определеното в Регламента за СП по ОСП — остават проблематични.

⁵ Съображение 94 от Регламента за СП по ОСП.

19 ЕС си е поставил и цели за разходите за опазване на биологичното разнообразие, като възнамерява да разпредели 7,5 % от общия бюджет на ЕС за 2024 г. за цели в тази област, които ще се увеличат до 10 % през 2026 г. и 2027 г.⁶ Въпреки че за разходите по ОСП за биологичното разнообразие няма специфична цел, по оценки на Комисията почти 9 млрд. евро — или 17 % от разходите по ОСП — ще бъдат предназначени за биологичното разнообразие през 2024 г.⁷

⁶ Междунституционално споразумение от 16 декември 2020 г., точка 16, буква д).

⁷ Европейска комисия, *Statement of estimates 2024*.

Обхват и подход на одита

20 Европейската сметна палата оцени дали стратегическите планове по ОСП за периода 2023—2027 г. предоставят солидна основа за постигане на целта на политиката за по-екологосъобразна ОСП. ЕСП провери дали:

- плановете включват по-големи амбиции в областта на околната среда и климата в сравнение с предходния период на ОСП;
- плановете са в съответствие с целите и задачите на Зеления пакт;
- е налице подходяща рамка за мониторинг, за да може по плановете да се проследява напредъка по целите в областта на околната среда и климата.

21 Одитът обхваща периода от юни 2018 г. до април 2024 г. На [фигура 8](#) е показано как ЕСП събра доказателствата за своите констатации и оценки. Одиторите използват и информация от предишни одити на ЕСП в областта на ОСП (вж. [приложение III](#)). Целта на доклада на ЕСП е да послужи като източник на информация за евентуални бъдещи изменения на плановете или за преразглеждането на регламентите относно ОСП с цел по-добро опазване на климата и околната среда.

Фигура 8 — Одитен подход на ЕСП

Преглед на работата на Комисията, по-специално на първоначалните ѝ насоки към държавите членки, нейната оценка на проектите за планове, произтичащите от тях коментари, наличната информация за начина, по който държавите членки са взели предвид коментарите, и доклади на Комисията за плановете и ОСП

Задълбочен **преглед на плановете на четири държави членки** — Ирландия, Испания, Франция и Полша. Подборът се основава на: съществен размер на бюджета, баланс между плановете, управлявани на национално и регионално равнище, и значимост на основните предизвикателства в областта на климата / околната среда в тези държави. Освен това оценка на конкретни теми на равнището на ЕС (напр. обвързването с предварителни условия)

Преглед на оценките и проучванията от няколко заинтересовани страни: земеделски организации, научни работници и неправителствени екологични организации

Събеседвания с 66 земеделски стопани, посетени в 14 държави членки в рамките на одита на ЕСП за целите на Декларацията за достоверност за 2023 г. относно това как новата ОСП ще промени техните практики

Източник: ЕСП.

Констатации и оценки

Законодателството за ОСП е насочено в по-голяма степен към екологосъобразността, но този потенциал не се използва в достатъчна степен в плановете

22 В ОСП за периода 2023—2027 г. са заложили по-големи амбиции по отношение на целите в областта на околната среда и климата спрямо предходния период на ОСП⁸. ЕСП провери дали и как е отразено това:

- в екологосъобразната структура, определена в Регламента за СП по ОСП;
- в оценката на проектите за плановете от страна на Комисията;
- по време на последвалите преговори с Комисията и в промените, направени в плановете от държавите членки;
- в одобрените плановете;
- в последните мерки на ЕС, предприети до април 2024 г. в отговор на исканията на земеделските стопани.

Екологосъобразната структура на Регламента за стратегическите плановете по ОСП дава възможност за увеличаване на амбициите в областта на околната среда и климата

23 ЕСП оцени дали новата екологосъобразна структура ще даде възможност за засилване на амбициите в областта на околната среда и климата в сравнение с предходния период.

24 Системата на обвързаност с условия разширява и укрепва системите за кръстосано спазване и за екологизиране от предходната ОСП. При кръстосаното спазване земеделските стопани, които получават плащания по ОСП, е трябвало да отговарят на определени стандарти за добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС) и на законоустановени изисквания за управление (ЗИУ) в областта на общественото здраве, здравето на животните и растенията, хуманното отношение към животните и околната среда. Със системата на по-голяма обвързаност

⁸ Съображение 123 и член 105 от [Регламента](#) за СП по ОСП.

с условия се въвежда един нов стандарт за ДЗЕС и две нови ЗИУ и се актуализират четири предишни изисквания за екологизиране (вж. [фигура 9](#) и [приложение I](#)).

Фигура 9 — Нова система на обвързаност с условия

Източник: ЕСП.

25 Използвайки системата, която залага на по-голяма обвързаност с условия, новата екологосъобразна структура добавя **екосхемите** и затвърждава мерките за **развитие на селските райони**, като и двете са придружени от изисквания за разпределяне на минимален процент от средствата за мерки в областта на околната среда и климата (вж. [точка 12](#)), които са спазени от всички държави членки. Екосхемите — по които се поощряват практики, благоприятни за климата, околната среда и хуманното отношение към животните в ЕФГЗ — са едно от основните нововъведения в ОСП за периода 2023—2027 г. При бюджетните средства за климата и околната среда (без интервенциите, насочени изрично към хуманното отношение към животните⁹), отпускани по ЕЗФРСР, се наблюдава умерено увеличение в сравнение с предходния период (от 42,5 % на 44,5 %).

26 С новата екологосъобразна структура от земеделските стопани се изискват допълнителни усилия. В своята оценка на въздействието на предложението за ново законодателство за ОСП Комисията [е изчислила намаляване на доходите на земеделските стопани с между 5 % и 10 % при различните сценарии](#), в резултат на комбинираното въздействие на намаления бюджет и допълнителните изисквания за екологизиране. В друго проучване¹⁰ се разглежда конкретно общото въздействие на новата екологосъобразна структура върху доходите на земеделските стопани. Изчислено е, че системата за по-голяма обвързаност с условия и екосхемите може да доведе до намаляване на доходите на земеделските стопани с 2,1 %—3,5 % в сравнение с предходната ОСП, главно заради допълнителните ограничения за земеделието и повишените разходи за привеждане в съответствие. Комисията не е оценила по-подробно разходите на

⁹ Член 70 от Регламента за СП по ОСП.

¹⁰ Petsakos A. et al., *Farm-level impacts of the CAP post-2020 reform: A scenario-based analysis*, *Applied Economic Perspectives and Policy* 45 (2), 2023 г., стр. 1178.

земеделските стопани и ползите за климата и околната среда от новата екологосъобразна структура, например за всеки стандарт за ДЗЕС и всяко ЗИУ. Подобен анализ би помогнал за оценката на съотношението между ползите и разходите за тези отделни компоненти на ОСП за периода 2023—2027 г.

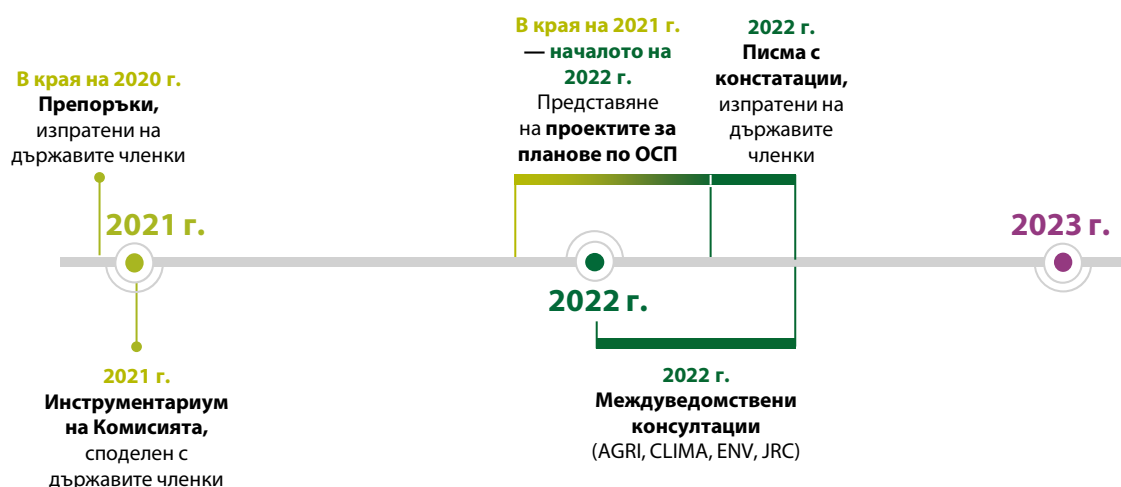
27 Оценката на ЕСП показва, че новата екологосъобразна структура дава възможност за по-високо равнище на амбиция. Напредъкът обаче зависи от начина, по който държавите членки ще интегрират екологосъобразната структура в своите планове, и от използването на тези доброволни схеми от земеделските стопани.

Комисията е преразгледала задълбочено проектите за планове, но не е използвала измерими критерии за оценка на амбицията по отношение на екологосъобразността

28 ЕСП разгледа как чрез своята оценка на плановете Комисията се е опитала да засили амбицията, подпомогната от екологосъобразната структура.

29 В самия Регламент за СП по ОСП не са определени критерии за измерване на тази амбиция. Извън Регламента обаче Комисията е разработила подробен инструментариум за своята оценка на плановете и през 2021 г. го е споделила с държавите членки с информативна цел (вж. *фигура 10*). Комисията е посочила, че „духът“ на ОСП за периода 2023—2027 г. следва да бъде такъв, че равнището на амбиция да се „увеличи значително“.

Фигура 10 — Процедура на оценка на плановете

Източник: ЕСП, въз основа на документи на Комисията.

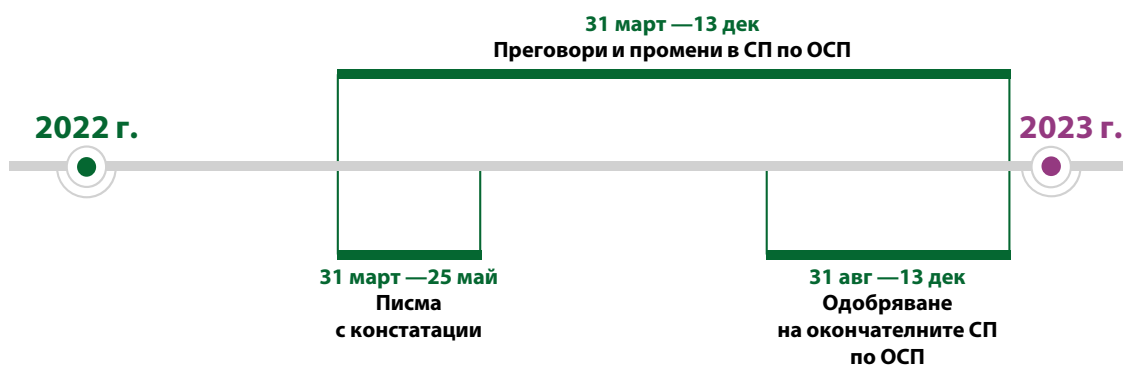
30 Комисията най-напред е отправила препоръки към всяка от държавите членки, като е открила основните приоритети, които те трябва да вземат предвид. След това е извършила оценка на плановете, представени от държавите членки през 2022 г. ЕСП установи, че Комисията е извършила задълбочена оценка на проверените от одиторите плановете. Тя обаче е успяла да приложи само част от критериите, определени в нейния инструментариум с насоки, главно заради трудностите при съпоставянето на данните от различните периоди на ОСП. Вместо това тя е разгледала всеки раздел на плановете предимно по отношение на качеството и е използвала „цялостен“ подход като основа за одобряването им. Вследствие на това Комисията не е могла да установи до каква степен са повишени амбициите в плановете по отношение на околната среда и климата. За първи път ЕСП обърна внимание на този риск в своето [Становище 7/2018](#).

31 След прегледа на проектите за плановете Комисията е [изпратила писма с констатации на държавите членки](#), като е изразила опасението си, че 25 от 28 плана (Белгия е представила един план за Валония и един за Фландрия) не успяват да постигнат целите на ЕС в областта на околната среда и климата. [Проучване](#), поръчано от Европейския парламент, също показва, че обвързването на проектите за плановете с екологосъобразността е недостатъчна.

Държавите членки са отговорили на всички коментари на Комисията, но често без да променят плановете

32 ЕСП оцени какви действия по време на процеса на одобрение (вж. [фигура 11](#)) са били предприети от четирите избрани държави членки в отговор на коментарите на Комисията за поддържане на значително увеличение на амбицията във връзка с екологосъобразността.

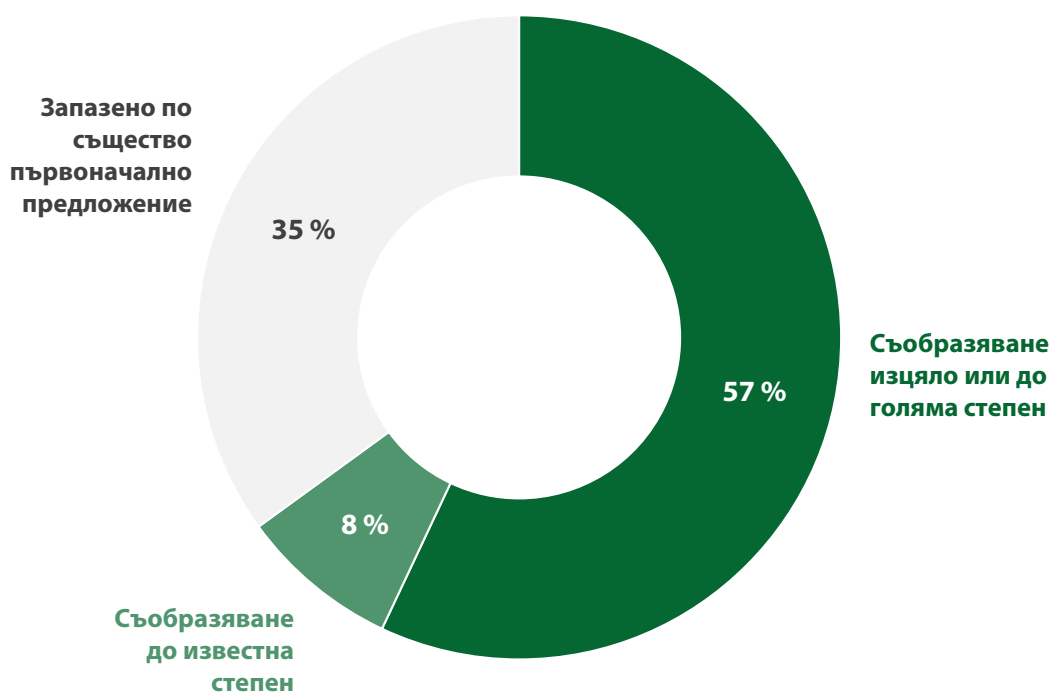
Фигура 11 — Процедура на одобряване на плановете

Източник: ЕСП.

33 Държавите членки са отговорили на всички коментари на Комисията. Те са направили корекции в отговор на 79 коментара по отношение на неспазването на Регламента за СП по ОСП. Други коментари на Комисията (близо 200) са били извън изискванията в законодателството. Държавите членки са се съобразили с 57 % от тези коментари изцяло или до голяма степен, като са направили промени в плановете си или са предоставили поисканите от Комисията пояснения. За останалите 43 % те или са изпълнили отчасти предложенията на Комисията (8 %), или са обяснили защо по същество поддържат първоначалното си предложение (35 %) (вж. [фигура 12](#)).

Фигура 12 — Отговор на държавите членки на предложенията на Комисията за увеличаване на амбицията за екологосъобразност, надхвърлящи изискванията в законодателството

Източник: ЕСП, въз основа на документи на Комисията.

34 В [каре 1](#) са представени примери, в които държавите членки:

- са се съобразили с предложенията на Комисията изцяло или до голяма степен;

- са изпълнили до известна степен предложенията на Комисията, в резултат на което действията им са били по-малко амбициозни от препоръчаното от Комисията;
- по същество са запазили първоначалното си предложение въпреки предложенията на Комисията, като са обосנוвали своите решения и/или са се позовали на допълнителни национални политики, за които единствена отговорност носят държавите членки. В този случай Комисията не контролира тези действия.

Каре 1

Отговори на констатациите на Комисията във връзка с плановете

Държавите членки са се съобразили с предложенията на Комисията

Франция: Комисията е приканила френските органи да увеличат площанията за биологично земеделие в рамките на екосхемата, за да я направят по-привлекателна и да поощрят по-големите ползи за околната среда. Френските органи са изменили екосхемата според необходимото.

Испания: Комисията е приканила испанските органи да увеличат дела на площта, за която следва да се прилага годишен сеитбооборот в екосхемите. Испанските органи са увеличили минималния дял от 40 % на 50 %.

Държавите членки са изпълнили в известна степен предложенията на Комисията

Ирландия: Комисията е посочила малката екологична стойност на някои от практиките по единствената екосхема, предложена от Ирландия. Въпреки че ирландските органи са увеличили изискванията за някои практики, те до голяма степен са запазили първоначалната екосхема, тъй като стратегията им е била насочена към максимално увеличаване на участието на земеделските стопани.

Испания: Комисията е приканила Испания да увеличи от 5 % на 10 % минималния процент на икономии на вода, които трябва да бъдат постигнати чрез подобряване на съществуващите извън земеделските стопанства напоителни системи. В крайна сметка в плана тази стойност е била определена на 7 %.

Първоначалните предложения на държавите членки по същество са запазени

Испания: Комисията е препоръчала в действията за алтернативи на химичните методи за контрол на вредителите да бъдат включени повече региони. Испанските органи не са променили плана, тъй като според тях биологичното земеделие — което е планирано във всички региони — вече е допринесло за тази цел.

Франция: Комисията решително е насърчила Франция да увеличи финансирането по ЕЗФРСР за околната среда и климата извън минималното равнище, изисквано от Регламента за СП по ОСП. Направена е незначителна промяна, тъй като френските органи са отбелязали, че са изпълнили правните изисквания.

Позоваване на националните политики извън плановете

Ирландия: Комисията е на мнение, че действията в плана, които са насочени към справянето с натиска от страна на млекопреработвателния сектор по отношение на околната среда и климата, няма да бъдат достатъчни. Ирландия е посочила няколко допълнителни национални инициативи за справяне с тези проблеми, като например включените в плана на Ирландия за действие в областта на климата. Комисията няма контрол върху тези действия.

35 Във възложен от Европейския парламент доклад, който обхваща всички цели на ОСП, включително свързаните с климата и околната среда, е установено също, че отговорите на държавите членки на писмата с констатациите показват относително малка степен на готовност за съобразяване с понякога съществените към онзи момент констатации на Европейската комисия. В доклада се отбелязва, че държавите членки са посочили различни причини за това, включително по-голямата субсидиарност, характерна за текущия период на ОСП, ограниченията на правно обвързващата рамка и необходимостта от възможно най-бързо одобряване на плановете. В него се посочва и преминаването от използване на интервенции по ОСП за целеви нужди към използването на инструменти на политиката извън ОСП, като например националните политики. Комисията е потвърдила, че след констатациите не са направени радикални или структурни промени в плановете. Тя е посочила и факта, че държавите членки се

стремят да постигнат целите си чрез мобилизирането на ресурси извън плановете или чрез националните политики и инструменти¹¹.

Като цяло одобрените плановете са по-екологосъобразни, но не в значителна степен

36 Новата екологосъобразна структура допринася за повишаване на екологосъобразността на плановете (вж. точка **27**). ЕСП провери дали те са използвали този потенциал и са показали „значително“ по-голяма амбиция за трите основни елемента на „екологосъобразната структура“ в сравнение с предходния период.

По-голяма обвързаност с условия

37 Четирите обхванати от одита на ЕСП държави членки са въвели по-строги изисквания за стандартите за ДЗЕС и правилата за ЗИУ от изискванията при кръстосаното спазване в предходния период на ОСП (вж. *фигура 9*). В *каре 2* са представени няколко примера. В *приложение II* е извършено сравнение на двата периода на ОСП.

Каре 2

Примери за по-строги изисквания в плановете

В Испания и Франция буферните ивици в близост до водните басейни вече следва да бъдат затревени. Това спомага за задържане на водата и защитава почвата от просмукване на пестициди.

В Ирландия, Испания и Полша широчината на буферните ивици е увеличена.

В четирите проверени от ЕСП държави членки площта, обхваната от изискванията за намаляване на почвената ерозия, е увеличена.

38 Новите стандарти за ДЗЕС и четирите актуализирани изисквания за екологизиране (вж. точка **24**) внасят потенциално положителни промени, като например задължителния сеитбооборот, но потенциалните ползи за околната среда и климата не са използвани в пълна степен в плановете на 27-те държави членки в два аспекта.

¹¹ Комисия по земеделие и развитие на селските райони, Мултимедия център на Европейския парламент (europa.eu), 29.6.2023 г., от 9'25" нататък.

39 Първо, държавите членки са използвали разпоредбите на Регламента за СП по ОСП, за да намалят приложимостта на някои изисквания или за да забавят тяхното прилагане. Например всички държави членки са освободили някои бенефициенти от задължението за сеитбооборот (ДЗЕС 7), а 24 са го направили за минималния дял на непроизводствените площи или обекти (ДЗЕС 8). 16 държави членки са отложили изискването за защита на влажните зони и торфищата (ДЗЕС 2) до 2024 г. или 2025 г., тъй като площите не са били напълно картографирани. Сред тях са Ирландия и Полша, които имат високи емисии на парникови газове от торфищата в селското стопанство¹².

40 Второ, държавите членки разполагат с гъвкавост да определят стандартите за ДЗЕС. Те не винаги са го правили така, че да увеличат максимално своя потенциал в областта на околната среда и климата (вж. примерите в *каре 3*). И в двата случая държавите членки са посочили съображения като необходимостта от запазване на рентабилността на определени стопанства и липсата на пазар за алтернативни култури.

Каре 3

Държавите членки не използват в пълна степен потенциала на някои стандарти за ДЗЕС

Съгласно ДЗЕС 7 в Регламента за СП по ОПС се изисква годишен сеитбооборот — практика, която е благоприятна за качеството на почвата. В своите планове повечето държави членки — включително четирите, избрани от ЕСП за одит — изискват от бенефициентите да сменят основната култура едва след три години или да променят основната култура всяка година само в част от своята земеделска земя.

Двадесет и две държави членки, включително Ирландия и Полша, са посочили в своите планове, че съотношението на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ (ДЗЕС 1) следва да се спазва на национално равнище. Счита се, че е по-добре то да се определя на регионално равнище — както е в Испания и Франция — или на равнището на стопанствата, тъй като така се ограничават промените в земеползването¹³.

¹² Greifswald Mire Centre, *Briefing paper on the role of peatlands in the new European Common Agricultural Policy (CAP)*, ноември 2019 г.

¹³ Европейска комисия, *Impact of the CAP on biodiversity, soil and water (natural resources) SWD (2021) 425 final*, декември 2021 г., стр. 34; Министерство на екологичния преход

Екосхеми

41 При своя преглед на четирите избрани плана ЕСП установи, че в Ирландия и Франция екосхемите до голяма степен са били продължаване на съществуващите екологосъобразни земеделски практики. В Испания и Полша ЕСП констатира примери, при които се допуска разширяване на екологосъобразните практики, но липсват данни за оценка на цялостните промени, създадени в резултат от екосхемите (вж. [каре 4](#)).

и демографските предизвикателства, [Резолюция от 7 декември 2022 г.](#), стр. 188171; Европейска комисия, [Mapping and analysis of the CAP Strategic Plans: Assessment of joint efforts for 2023-2027](#), ноември 2023 г., стр. 538.

Каре 4

Потенциалът за промени в екосхемите е различен

Пример за разширяване на екологосъобразните практики

- Подкрепата по няколко екосхеми в Испания обхваща определени видове земеделска земя, като например маслинови насаждения, лозя и овощни градини с растителни отпадъци или отпадъци от резитба, с които се обогатява почвата и се намалява ерозията. В резултат на тези екосхеми е станало възможно разширяването на обхванатата от тази практика площ от съществуващите 1,3 млн. хектара на 2,4 млн. хектара.

Продължаване на съществуващи земеделски практики

- Неотдавнашно проучване¹⁴ показва, че почти всички земеделски стопани (99,9 %) във Франция не е необходимо да променят практиките, за да получат плащане.
- В Ирландия новият процент на подпомагане е единна фиксирана ставка, предоставяна на земеделските стопани, които прилагат две стандартни практики или една подобрена практика, която може да бъде избрана от списък с осем практики. Ирландските органи обясниха на ЕСП, че 91 % от земеделските стопани вече са спазвали подобрена практика преди началото на новия период на ОСП.
- Това беше потвърдено от обратната информация, която ЕСП получи на място от земеделските стопани във Франция и Ирландия. Дванадесетте посетени земеделски стопани, които бяха кандидатствали за екосхеми, информираха одиторите, че тези схеми са продължаване на практики, които те вече използват.

42 Екосхемите са доброволни и тяхното въздействие ще зависи от използването им от земеделските стопани. Може да бъде трудно да се гарантират едновременно висока степен на използване и по-голяма амбиция. В Германия например степента на използване е особено ниска. По оценки на ЕСП едва до 66 % от планираната площ е оползотворена. Органите са изменили плана на 30 ноември 2023 г., като са облекчили някои екологични изисквания и са увеличили размера на плащанията, за да насърчат по-висока степен на използване.

¹⁴ Lassalas M. et al., The declination of the new Common Agricultural Policy in France will not be environmentally ambitious. Contribution to XVII EAAE Congress in Rennes (France), 29 август—1 септември 2023 г.

Принос на ЕЗФРСР за околната среда и климата

43 ЕСП разгледа структурата на основните интервенции по ЕЗФРСР в четирите проверени плана: „задължения в областта на околната среда и климата и други задължения в областта на управлението“, „подкрепа за райони с природни ограничения“ и „подкрепа за специфични за района неблагоприятни аспекти“, за да оцени техния потенциал за създаване на ползи за околната среда и климата. Тези интервенции съставляват повече от 80 % от бюджета на ЕЗФРСР, разпределен за климата и околната среда в плановете. Останалите 20 % са свързани с инвестиционни мерки, които могат да допринесат за климата и околната среда, но те често са твърде общо определени, което затруднява оценката на този принос и съпоставянето на периодите.

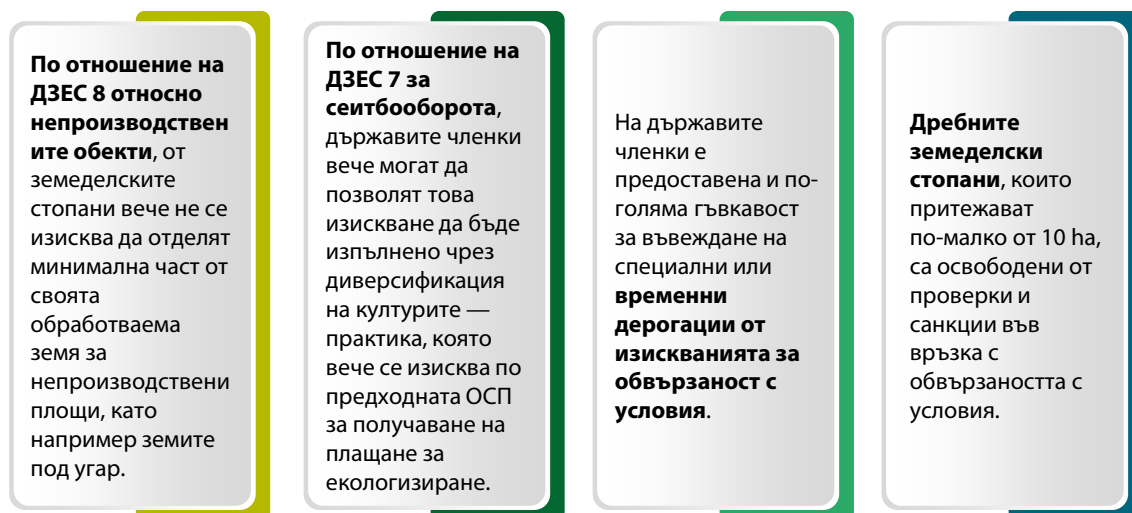
44 Анализът на ЕСП показва, че подпомаганата площ за биологично земеделие се е увеличила и са включени някои положителни нови интервенции за екологизиране по ЕЗФРСР, като например интервенция, с която се подкрепя състоянието на местообитанията (основана на резултати) в Ирландия, и нова интервенция за увеличаване на биологичното разнообразие в обработваемите земи в Полша. Въпреки това много от интервенциите по ЕЗФРСР са сходни на тези от предходния период.

45 Показателите за изпълнение са се променили значително между двата периода на ОСП, донякъде поради необходимостта от новата по-екологосъобразна структура на ОСП. В резултат на това е невъзможно те да се използват за изготвянето на смислени сравнения на амбициите за екологосъобразност от двата периода по отношение на интервенциите за развитие на селските райони.

В отговор на исканията на земеделските стопани ЕС е намалил изискванията за обвързаност с условия

46 През първото тримесечие на 2024 г. земеделските стопани в целия ЕС са организирали протестни демонстрации по редица проблеми, включително за концепцията за ОСП за периода 2023—2027 г. В отговор на техните искания Комисията е предложила регламент на ЕС за облекчаване на някои изисквания за обвързаност с условия. Той е приет от Европейския парламент и Съвета през май 2024 г. (вж. [фигура 13](#)).

Фигура 13 — Мерки за намаляване на обвързаността с условия през 2024 г.

Източник: ЕСП, въз основа на Регламент (ЕС) 2024/1468.

47 Въпреки че тези промени улесняват изпълнението на изискванията за обвързаност с условия от страна на земеделските стопани, те също така създават по-малко ползи за околната среда и климата. Например сеитбооборотът (ДЗЕС 7) е имал за цел да донесе допълнителни ползи за качеството на почвата, но понастоящем е незадължителен. Целта на ДЗЕС 8 е била да се подобри биологичното разнообразие чрез изискване за отделяне на минимална част от земята като непроизводствен участък, но това вече не се изисква. Вместо това държавите членки следва да предоставят подкрепа за непроизводствени участъци и нови особености на ландшафта посредством екосхеми. Тези мерки обаче са доброволни за земеделските стопани, възможно е да бъдат за сметка на други мерки за екологизиране и вече няма задължение да се отделя минимален непроизводствен участък.

Планове не са добре съгласувани с целите и задачите на Зеления пакт

48 В Европейския зелен пакт ОСП за периода 2023—2027 г. се определя като ключов инструмент в подкрепа на усилията за борба с последиците от изменението на климата, защита на околната среда и опазване на биологичното разнообразие. ЕСП провери дали:

- целите на Зеления пакт (вж. точки **06** и **07**) са отразени в законодателството за ОСП;

- оценката на плановете от страна на Комисията е осигурила съгласуваност с целите на Зеления пакт;
- плановете значително допринасят за целите на Зеления пакт;
- плановете съдържат ключови селскостопански практики, които са благоприятни за по-общите цели на Зеления пакт.

Целите на Зеления пакт не са включени в законодателството за ОСП

49 Пет цели на Зеления пакт, които са от значение за селското стопанство, са свързани с климата и околната среда, както е показано на [фигура 4](#). ЕСП оцени как тези цели са били включени в законодателството за ОСП.

50 Законодателството за ОСП е било разработено, докато Зеленият пакт е бил в процес на изготвяне (вж. [фигура 5](#)). Законодателството за ОСП е предложено от Комисията през юни 2018 г. и е прието през декември 2021 г. [Съобщението относно Зеления пакт](#) е публикувано през декември 2019 г. Четирите незадължителни количествено определени цели в Зеления пакт, свързани с околната среда, са определени през май 2020 г. в Стратегията „От фермата до трапезата“ и в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие. През юли 2021 г. е влязъл в сила [Европейският закон за климата](#), с който се въвежда задължителната цел на Зеления пакт за намаляване на емисиите на парникови газове с 55 % до 2030 г. в сравнение с нивата от 1990 г.

51 В Регламента за СП по ОСП се посочва, че плановете следва да допринесат за целите на Зеления пакт¹⁵, но не се въвеждат конкретни изисквания за тази цел. Както се посочва в редица проучвания¹⁶, значението на целите на Зеления пакт не е отразено в новото законодателство за ОСП.

¹⁵ Съображения 122 и 123 и член 109, параграф 2, буква а), подточка v) от [Регламента за СП по ОСП](#).

¹⁶ Cuadros-Casanova I. et al., *Opportunities and challenges for Common Agricultural Policy reform to support the European Green Deal*, януари 2023 г.; Guyomard H. et al., *Проучване за Комисията по земеделие и развитие на селските райони — The Green Deal and the CAP: policy implications to adapt farming practices and to preserve the EU's natural resources*. Европейски парламент, 2020 г.

Поради липса на количествени оценки Комисията не е могла да измери приноса на плановете за изпълнението на целите на Зеления пакт

52 ЕСП провери по какъв начин Комисията е оценила съответствието на плановете с целите на Зеления пакт за 2030 г.

53 В Регламента от държавите членки не се изисква да включат в своите плановете цели или очакван принос от ОСП за Зеления пакт и Комисията също не го е изисквала. По отношение на биологичното земеделие обаче в законодателството от държавите членки се изисква да използват показател за резултати, който ще даде възможност за оценка на приноса на плановете за постигането на целта на Зеления пакт. Освен биологичното земеделие и няколко изключения (вж. примера в [каре 5](#)) държавите членки не са предоставили оценка на приноса, който самите плановете биха оказали за целите на Зеления пакт (вж. [приложение IV](#)). Четирите държави членки в извадката на ЕСП посочват проблеми като липса на общи определения и методи за извършването на такива оценки.

Каре 5

Принос на плановете за постигането на целта на Зеления пакт

В плана на Франция се посочва, че по изчисления на изследователската асоциация СІТЕРА мерките по плана ще дадат възможност за намаляване на емисиите на парникови газове от селското стопанство с 9 % до 11 % през 2023 г. в сравнение с равнището от 2015 г. Това ще се осъществи чрез:

- намаление с 10—12 % на емисиите на диазотен оксид;
- намаление с 9—12 % на емисиите на метан.

54 Комисията е поискала от държавите членки да включат в своите плановете конкретни национални стойности за целите на Зеления пакт в областта на околната среда, които е трябвало да обхващат всички действия на държавите членки, а не само ОСП. Както се подчертава и в едно проучване, поръчано от Парламента¹⁷, въпреки исканията на Комисията държавите членки до голяма степен не са предоставили национални стойности в своите плановете, освен за биологичното земеделие (вж. [приложение IV](#)).

¹⁷ Münch A. et al., 2023 г., стр. 65.

55 Държавите членки са предоставили обяснения от качествено естество за съгласуването на своите планове с целите на Зеления пакт, с различна степен на детайлност. Комисията също така е взела предвид четири показателя за резултати, които да бъдат свързани с целите на Зеления пакт в областта на околната среда¹⁸ (вж. [приложение V](#)).

56 Извършената от ЕСП проверка на оценката на Комисията на съгласуваността на плановете с целите на Зеления пакт, показва, че — с изключение на биологичното земеделие — Комисията не може да измери степента на техния принос и следователно не може да провери дали са съгласувани с целите.

Постигането на целите на Зеления пакт до голяма степен зависи от действия извън ОСП

57 За да оцени приноса на плановете за постигането на целите на Зеления пакт, ЕСП разгледа определените целеви стойности за периода 2023—2027 г. за свързаните с ОСП показатели за резултати (вж. [таблица 1](#)) и изискванията за обвързаност с условия. Тези показатели за резултати са същите, които според Комисията са свързани с целите на Зеления пакт (вж. точка [55](#)), плюс два допълнителни показателя за резултати, които според ЕСП изцяло могат да бъдат отнесени към намаляването на емисиите на парникови газове.

¹⁸ Европейска комисия, [Analysis of links between CAP Reform and Green Deal](#), май 2020 г.

Таблица 1 — Показатели за резултати за измерване на целите на Зеления пакт в избраните държави членки

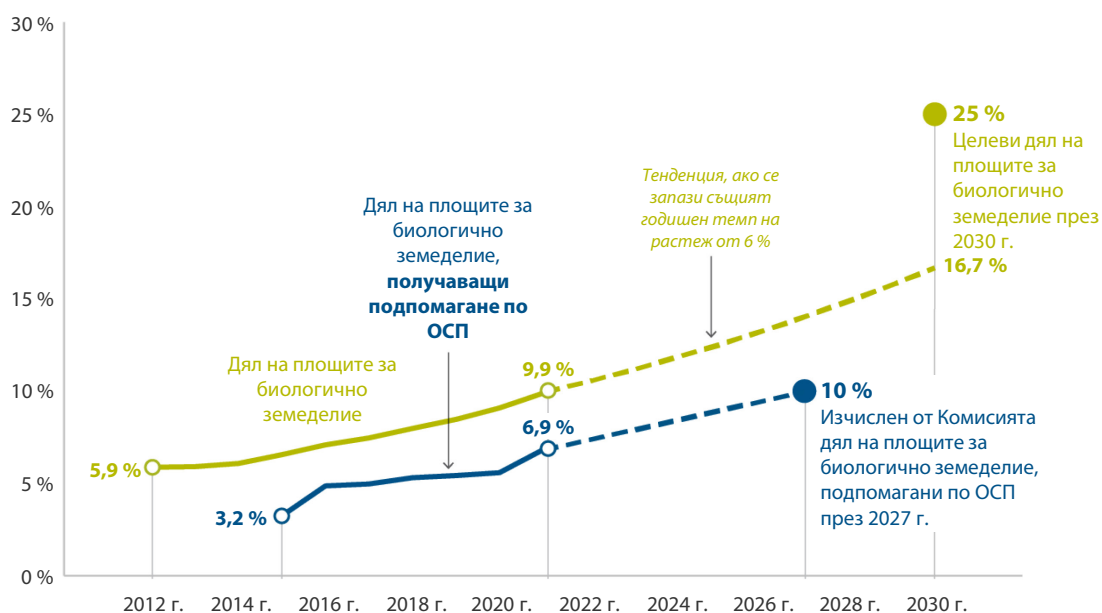
Целеви стойности за периода 2023—2027 г. на ОСП	R.29 — Развитие на биологичното земеделие (% от общата земеделска площ)	R.22 — Устойчиво управление на хранителните вещества (% от общата земеделска площ)	R.24 — Устойчива и намалена употреба на пестициди (% от общата земеделска площ)	R.34 — Опазване на особеностите на ландшафта (% от общата земеделска площ)	R.13 — Намаляване на емисиите в сектора на животновъдството (% от общия брой животински единици)	R.14 — Съхранение на въглероден диоксид в почвата и в биомаса (% от общата земеделска площ)
Ирландия	7,5 %	42,4 %	7,5 %	4,7 %	–	8,9 %
Испания	5,1 %	5,6 %	4,6 %	0,3 %	0,1 %	32,1 %
Франция	11,7 %	1,1 %	61,1 %	0,3 %	–	26,2 %
Полша	4,5 %	27,0 %	9,4 %	0,2 %	–	38,0 %
Общо за ЕС	10 %	15,2 %	26,8 %	1,8 %	2,4 %	35,1 %

Забележка: Показаните целеви стойности произтичат от първите одобрени планове и зависят от избора на мерки на всяка държава членка. Тези целеви стойности показват най-високата междинна цел, предвидена по ОСП за периода 2023—2027 г.

Източник: Стратегически планове по ОСП.

58 За биологичното земеделие Комисията е използвала целевите стойности в плановете за показателя за резултати **R.29**, за да планира, че до 2027 г. с подпомагане по ОСП ще се обработват биологично 10 % от земеделските площи в целия ЕС. Въпреки плановете за значително увеличаване на площта, получаваща подпомагане по ОСП за периода 2023—2027 г., постигането на целта на Зеления пакт 25 % от земята да се обработва биологично до 2030 г. изглежда много трудно (вж. [фигура 14](#)). В неотдавнашния [Специален доклад 19/2024](#) на ЕСП относно биологичното земеделие в ЕС беше установено, че за постигането на тази цел ще бъде необходимо да се удвои използването на практиките за биологично земеделие. [ЕАОС](#) отбелязва, че е много малко вероятно целта от 25 % да бъде постигната до 2030 г.

Фигура 14 — Дял на земеделската площ с биологично земеделие в ЕС за 2012—2021 г. и цели до 2027 г. и 2030 г.

Източник: ЕСП, въз основа на данни на Комисията, данни на Евростат и плановете.

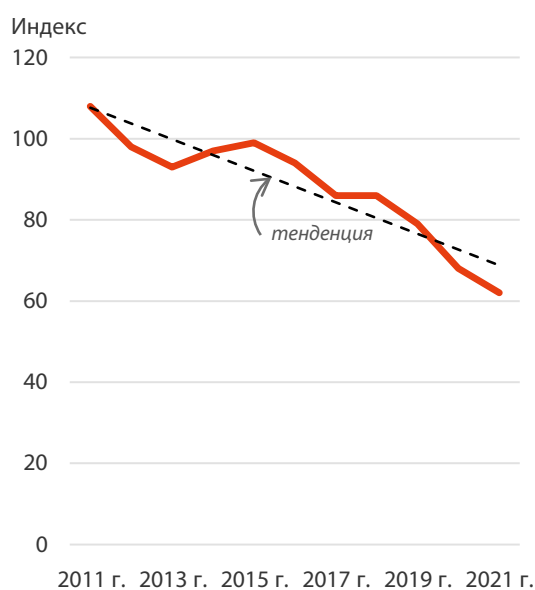
59 Съгласно плановете 15,2 % от земеделската площ в ЕС следва да бъде подложена на устойчиво управление на хранителните вещества до 2027 г. (показател за резултати **R.22**). Това е свързано с целта на Зеления пакт за намаляване на загубите на хранителни вещества с 50 % до 2030 г. Обвързването с условия, и по-специално ЗИУ, с което се осигурява прилагането на Директивата за нитратите, също са важни за постигането на целта на Зеления пакт, но в своя [Специален доклад 19/2023](#) ЕСП неотдавна заключи, че промените в правилата за обвързаност с условия по отношение на защитата на почвите в ОСП за периода 2023—2027 г. не са достатъчно. В [неотдавнашно проучване на ЕАОС](#) се посочва, че от 2000 г. насам е постигнат ограничен напредък по отношение на концентрацията на азот в подпочвените води и че все още е малко вероятно, но несигурно, че загубите на хранителни вещества в подпочвените води ще намалее с 50 % до 2030 г. в целия ЕС.

60 Обвързаността с условия — по-специално ЗИУ относно употребата на продукти за растителна защита и задължителния сеитбооборот — е свързана с целта на Зеления пакт за намаляване с 50 % на общия риск и на употребата на пестициди до 2030 г. Държавите членки също така възнамеряват да прилагат на 26,8 % от земеделската площ в ЕС устойчива и по-ниска употреба на пестициди (показател за резултати **R.24**). Комисията е докладвала, че при нейната проверка на плановете не са установени екосхеми, на чието прилагане да е отдаден

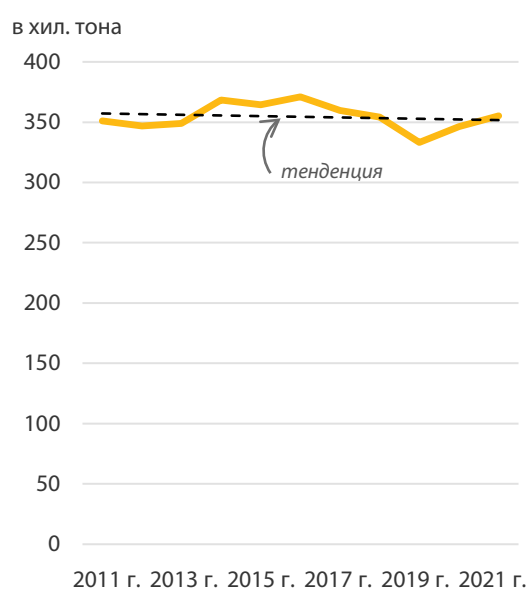
приоритет в зоните с висока степен на употреба на пестициди и на риска от тях¹⁹. Освен това, въпреки че проследяваният от Евростат „хармонизиран показател на ЕС за риска“ показва постоянен напредък (вж. [фигура 15](#)), в своя [Специален доклад 05/2020](#) ЕСП вече докладва, че в резултат на методологията се завишава стойността за намалението на риска при употребата на пестициди. В действителност продажбите на пестициди (в тонове) остават относително постоянни от 2011 г. насам (вж. [фигура 15](#)). Обявеното намерение за оттегляне на предложението за [регламент относно устойчивата употреба на пестициди](#) (вж. точка [07](#)) представлява допълнително предизвикателство за постигането на целта на Зеления пакт.

Фигура 15 — Употреба на пестициди, показател за риска и продажби на пестициди в ЕС-27 за периода 2011—2021 г.

Хармонизиран показател на ЕС за риска (ХПР № 1)

Продажби на пестициди

Източник: Европейска комисия по данни на Евростат и [информация на Евростат](#).

61 Постигането на целта за използване на 10 % от земеделските земи в площи, характеризиращи се с високо разнообразие на ландшафта (включително някои земи, оставени под угар), до голяма степен ще зависи от това да се надхвърли минимумът за площта, изискван по стандарт за ДЗЕС 8 (4 %), по който задълженията са облекчени (вж. точка [46](#)). Екосхемите и мерките за развитие на селските райони в плановете са насочени към опазване на особеностите на

¹⁹ Европейска комисия, [Mapping and analysis of the CAP Strategic Plans: Assessment of joint efforts for 2023-2027](#), ноември 2023 г., стр. 561.

ландшафта на 1,8 % от земеделската площ в ЕС (показател за резултати R.34). В своите писма с констатации към [Испания](#), [Франция](#) и [Полша](#) Комисията е отбелязала, че техните целеви стойности за този показател са твърде ниски. Въпреки това в окончателните планове те са още по-ниски заради фактори като първоначалните завишени стойности. Комисията отчита, че в някои случаи целевите стойности в плановете изглеждат ограничени²⁰, що се отнася до опазването на биологичното разнообразие, и признава, че усилията заслужават по-голямо внимание²¹, за да се увеличат площите, характеризиращи се с високо разнообразие на ландшафта.

62 По отношение на смекчаването на последиците от изменението на климата плановете включват мерки за борба с емисиите на парникови газове както чрез намаляване на емисиите при източника (**R.13**), така и чрез стимулиране на поглътителите на въглерод (**R.14**). Общата цел за ЕС за **R.13** показва, че мерките за намаляване на емисиите в сектора на животновъдството следва да се прилагат едва за 2,4 % от този сектор в ЕС, който генерира 58 % от емисиите от селското стопанство. Държавите членки са посочили причини като например трудностите при разработването на интервенции, свързани с броя на селскостопанските животни, или изчисляването и докладването относно напредъка. Според ЕАОС секторът на селското стопанство се нуждае от значителни допълнителни усилия, като се има предвид неговия ограничен напредък през последните години.

63 По отношение на съхранението на въглероден диоксид общата цел за ЕС за **R.14** е 35 % (процентът на обработваемата земя, на която ще се осъществяват действията). Що се отнася до избраните държави членки, Комисията е оценила целта на Ирландия като ниска (8,9 %), но държавата не я е променила. Новите изисквания за обвързаност с условия — по-специално ДЗЕС 2 относно опазването на торфищата — след разрешеното закъснение при изпълнението (вж. точка **39**) също ще допринесат за мерките за съхранение на въглероден диоксид. От ЕАОС посочват, че според представените от държавите членки през март 2023 г. прогнози за парниковите газове се предвижда допълнително увеличаване на поглътителите на въглерод, но не с темпо, което да позволи да се постигне целевото равнище до 2030 г.

²⁰ Европейска комисия, [Assessment of joint efforts for 2023-2027: executive summary](#), ноември 2023 г., стр. 5.

²¹ Европейска комисия, [Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета „Обобщение на стратегическите планове по ОСП за периода 2023—2027 г.: съвместни усилия и колективна амбиция“](#), ноември 2023 г., стр. 8.

64 В своя доклад от 2023 г. относно съвместните усилия Комисията посочва, че по отношение на биологичното земеделие плановете допринасят съществено за целите на Зеления пакт, а по отношение на другите цели те показват „добър потенциал“²². В различни проучвания²³ се посочва, че настоящата структура на ОСП може да не е достатъчна за постигането на целите, което се потвърждава от анализа на плановете, извършен от ЕСП. Общата оценка на ЕСП е, че въпреки че плановете допринасят в известна степен за напредъка по целите на Зеления пакт, постигането им до голяма степен зависи от действията извън ОСП.

Някои ключови селскостопански практики, свързани с целите на Зеления пакт, не са обхванати в достатъчна степен в четирите проверени плана

65 Въпреки че в плановете се определя структурата на политиката за периода 2023—2027 г., свързаните със селското стопанство предизвикателства в областта на климата и околната среда са дългосрочни. В Зеления пакт се посочва, че плановете „следва да водят до използването на устойчиви практики“. Комисията и експертите са определили различни ключови практики, много от които са били посочени от Комисията при разработването на плановете. ЕСП провери дали с четирите плана в извадката се насърчават такива практики.

66 Одиторите установиха, че плановете съдържат някои ключови практики, свързани например с екстензивната паша, управлението на оборския тор, прецизното земеделие, покривните култури, намаляването на обработката на почвата и действията за опазване на биологичното разнообразие. Въпреки това някои други ключови практики почти не са обхванати в четирите разгледани от ЕСП плана, както е показано по-долу.

²² Европейска комисия, [Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета „Обобщение на стратегическите планове по ОСП за периода 2023—2027 г.: съвместни усилия и колективна амбиция“](#), ноември 2023 г., стр. 6—9.

²³ ОИСР, [Policies for the Future of Farming and Food in the European Union, OECD Agriculture and Food Policy Reviews](#), октомври 2023 г., стр. 11; Pe'er et al., [How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts](#), юни 2022 г.; Cuadros-Casanova I et al., [Opportunities and challenges for Common Agricultural Policy reform to support the European Green Deal](#), януари 2023 г.

67 Емисиите на метан, произтичащи от ентеричната ферментация, генерират почти половината от общите емисии на парникови газове от селското стопанство²⁴. Много малко интервенции обаче са насочени към тази област в четирите плана (вж. точка **62**). Възстановяването на торфищата също е признато като ефективен начин за намаляване на емисиите на парникови газове, както е посочено в [Специален доклад 16/2021](#) на ЕСП. Ирландия и Полша имат големи площи с торфища, но действия за тяхното възстановяване почти не са включени в плановете.

68 В [проучване на СИЦ от 2020 г.](#) се посочват други мерки за справяне с изменението на климата, като например използването на анаеробни реактори за производство на биогаз от оборски тор или инхибитори на нитрификация, които намаляват емисиите на парникови газове и загубите на нитрати. Две от четирите държави членки в извадката на ЕСП бяха включили в своите планове ясни действия (Полша) или възможности (Испания) за анаеробни реактори. В нито един от плановете не се посочват изрично мерки за инхибиторите на нитрификация.

69 В [стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата](#) се отбелязва, че значително се увеличават честотата и тежестта на екстремните климатични и метеорологични явления и че преминаването към култури, по-добре адаптирани към суша, е ключова свързана практика. Испания е планирала една интервенция, която включва устойчиви на суша култури, но само като възможност, докато в останалите три плана в извадката на ЕСП не бяха установени специални мерки в подкрепа на тази практика. В някои случаи в плановете се разчита на инвестиции в инфраструктура за напояване, чиято ефективност за намаляването на общото потребление на вода е неясна²⁵. В доклада относно съвместните усилия се признава, че е можело да се наблегне повече на преминаването към по-устойчиви на суша сеитбени модели²⁶.

²⁴ Европейска агенция за околна среда, октомври 2023 г.

²⁵ Специален доклад 20/2021 на ЕСП, точки 77—78; ОИСП (2023 г.), [Policies for the Future of Farming and Food in Spain, OECD Agriculture and Food Policy Reviews](#), юни 2023 г.

²⁶ Европейска комисия, [Mapping and analysis of the CAP Strategic Plans: Assessment of joint efforts for 2023-2027](#), ноември 2023 г., стр. 553.

70 Обвързването на плащанията с комбинация от адаптивни практики също е признато за по-подходящо за справянето с екстремните климатични явления, но в повечето от 28-те плана²⁷ — включително в тези на три от четирите държави членки в извадката — се прилага по-опростен подход за екосхемите. За разлика от това Полша е въвела една екосхема, при която земеделските стопани получават подпомагане, ако съчетават практики.

71 Агролесовъдството е благоприятно за биологичното разнообразие, както и за адаптирането към изменението на климата²⁸. Три от четирите плана съдържат интервенции специално за агролесовъдството, но обхванатата площ е или неизвестна (Франция), или незначителна (Полша и Испания), например едва 0,03 % от земеделската земя в Полша.

72 Плановете съдържат действия с благоприятен ефект за биологичното разнообразие на равнището на земеделските стопанства. Въпреки това пространственото координиране на действията на земеделските стопани се счита за по-ефективен начин за постигане на по-голямо въздействие върху околната среда от некоординираните индивидуални практики на равнището на земеделските стопанства²⁹. Като цяло сътрудничеството все още е недостатъчно развито в плановете, както посочва Комисията в своя [доклад относно съвместните усилия на плановете](#).

²⁷ Devot A. et al., [Изследване за комисията по земеделие и развитие на селските райони, The impact of extreme climate events on agriculture production in the EU](#), Европейски парламент, април 2023, стр. 64.

²⁸ Служба на ЕП за парламентарни изследвания, [Agroforestry in the European Union](#), юни 2020 г.

²⁹ Pe'er et al., [How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts](#), юни 2022 г.

Рамката за мониторинг се е подобрила, но в нея липсват ключови елементи за оценка на изпълнението на ОСП по отношение на екологосъобразността

73 В настоящия раздел ЕСП се съсредоточава върху рамката за мониторинг на ОСП за периода 2023—2027 г., приложима за областта на климата и околната среда. ЕСП провери дали:

- определената в регламента рамка включва ясни цели на ОСП и съответните показатели;
- плановете отразяват тази рамка последователно и дали съществува съгласувано обвързване между показателите и целите.

Рамката за мониторинг е опростена, но в целите липсва яснота, а показателите са съсредоточени върху крайните продукти, а не върху резултатите

74 ЕСП разгледа общите и специфичните цели, както и показателите, включени в законодателството за ОСП, за да оцени дали те позволяват докладване относно изпълнението на ОСП по отношение на екологосъобразността. ОСП за периода 2023—2027 г. хармонизира както специфичните цели, така и показателите в двата стълба, което представлява опростена структура в сравнение с предходния период.

75 Както обаче беше отбелязано в [Становище 07/2018 на ЕСП](#), самите специфични цели — включително тези, свързани с климата и околната среда — не са нито ясно определени (например „принос за смекчаване на ефекта от изменението на климата и за адаптиране към него, както и устойчива енергия“), нито са обвързани с количествено изразени целеви стойности. Тези проблеми затрудняват мониторинга на постигането на специфичните цели.

76 ЕСП вече докладва в своето [Становище 07/2018](#), че ако целите на високо равнище не са достатъчно добре насочени, това може да възпрепятства успеха на оперативното ниво, и че ясните и специфични цели следва да бъдат първата стъпка към ефективна система, основана на резултати от изпълнението. В неотдашните проучвания, поръчани от Комисията по земеделие и развитие

на селските райони на Европейския парламент, също се стига до заключението, че специфичните цели на ОСП не са количествено определени на равнището на ЕС³⁰.

77 Освен това, както беше отбелязано в [становището](#) на ЕСП, повечето общи показатели за резултати всъщност отразяват крайни продукти, като например дял на площите, брой животни или земеделски стопанства в рамките на интервенциите, но не измерват въздействието от самите интервенции. Например R.14 отразява дела на земеделската площ по подпомаганите поети задължения за намаляване на емисиите или за запазване или повишаване на съхранението на въглероден диоксид. Това обаче не дава информация за ефективността на изпълнените действия.

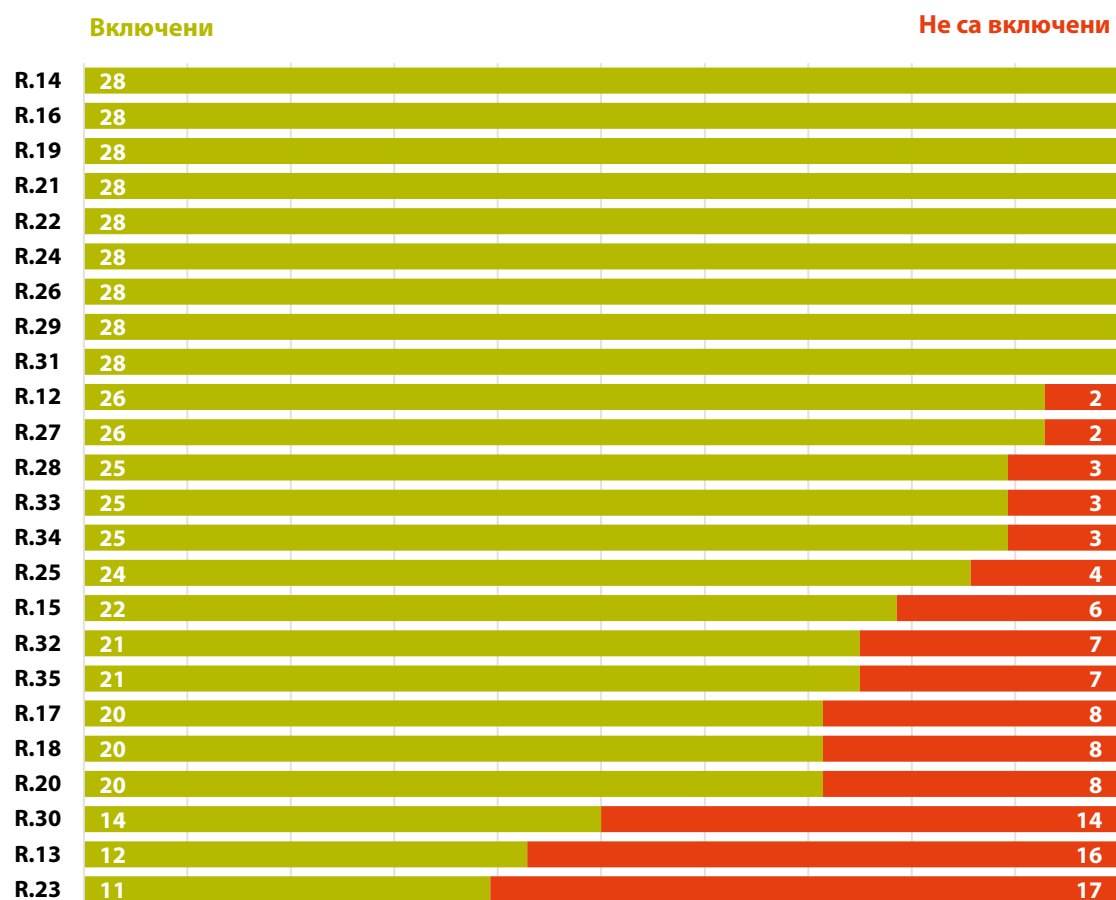
В някои планове липсват важни показатели за резултати, а наличието на връзки към специфичните цели варира в голяма степен

78 На държавите членки е предоставена известна гъвкавост по отношение на начина на прилагане на рамката за мониторинг в своите планове. ЕСП разглежда как Комисията е проверила дали показателите, свързани с климата и околната среда, са съгласувани с оценките на нуждите на държавите членки, специфичните цели и свързаните с тях интервенции.

79 Одиторите установиха, че съдържащите се в плановете показатели се различават значително във всички държави членки (вж. [фигура 16](#)). Общо 9 от 24 показателя за климата и околната среда са избрани от всички държави членки.

³⁰ Münch A. et al., 2023 г.

Фигура 16 — Включени в плановете показатели за резултати, свързани с климата и околната среда

Забележка: Белгия е представила един план за Валония и един за Фландрия.

Източник: ЕСП.

80 Всяка от четирите избрани държави членки е определила ключови приоритети за конкретните си нужди, основани на специфични цели. Те обаче не са включили всеки показател, свързан с тези приоритети, в своите окончателни планове, тъй като не са планирали интервенции, по които да се използват съответните показатели. Например, въпреки че са определили за приоритет намаляването на емисиите на парникови газове, Ирландия, Франция и Полша не са включили показател R.13 (Намаляване на емисиите в сектора на животновъдството), тъй като той е предназначен само за интервенции, свързани с броя на добитъка, които според тях е било трудно да се планират (вж. точка **62**). Испания е определила за приоритет доброто състояние на количеството и качеството на водите, но не е включила показател R.23 (Устойчиво използване на водите). Този показател е предназначен само за основаващи се на площ интервенции, а планираният принос за устойчиво управление на водите в плана на Испания до голяма степен е свързан с инвестиции, за които няма отделен показател за използването на водите.

81 От 24-те показателя за резултати, свързани с околната среда и климата, само 13 са задължителни за извършвания от Комисията преглед на резултатите от изпълнението, чрез който тя проследява напредъка, изисква коригиращи действия или в крайна сметка намалява или спира плащанията (вж. [приложение VI](#)). Първоначално Комисията е планирала да използва всичките 24 показателя за прегледа на резултатите от изпълнението, но те са били намалени на 13 в хода на законодателния процес. От тези 13 само 7 са избрани от всички държави членки. Намаляването на показателите ще затрудни извършването на съдържателен преглед на резултатите от изпълнението и може да доведе до непоследователно третиране на държавите членки.

82 ЕСП също така разгледа как държавите членки са обвързали 24-те показателя за резултатите със специфичните цели. Връзките имат за цел да направят възможно проследяването на причинно-следствените връзки. Одиторите установиха голямо вариране при обвързването, направено от държавите членки връзки. Това може да затрудни проследяването на приноса от плановете за постигането на специфичните цели на равнището на ЕС.

Заклучения и препоръки

83 ЕСП заключи, че плановете за периода 2023—2027 г. са по-екологосъобразни в сравнение с предходния период на общата селскостопанска политика (ОСП), но не отговарят на амбициите на ЕС в областта на климата и околната среда, както и че липсват ключови елементи за оценка на изпълнението по отношение на екологосъобразността.

84 Екологосъобразната структура на Регламента относно стратегическите плановете по ОСП дава възможност за по-големи амбиции в ОСП по отношение на околната среда и климата. Новата система на обвързаност с условия разширява и подсилва системите за кръстосано спазване и за екологизиране от предходната ОСП. Тези засилени изисквания се доразвиват от екосхемите и интервенциите за развитие на селските райони, с които се поощряват практики, благоприятни за климата и околната среда (точки **23—27**).

85 По ОСП за периода 2023—2027 г. на държавите членки е предоставена по-голяма гъвкавост да отразят екологосъобразната структура в своите плановете. Ролята на Комисията е била да се увери, че плановете показват „по-голяма амбиция“ и тя се е стремил да постигне значително увеличение. Комисията е направила коментари относно проектите за плановете. Четирите държави членки в извадката на ЕСП са отговорили на всички коментари на Комисията, макар че често само отчасти са се съобразили с предложенията на Комисията или са обяснили защо по същество поддържат първоначалното си предложение. В много случаи те се позовават на допълнителните национални политики, върху които Комисията няма контрол (точки **28—35**).

86 Начинът, по който екологосъобразната структура е интегрирана в плановете, определя тяхното равнище на амбиция. По отношение на новата система на обвързаност с условия, всички държави членки са използвали изключения от стандартите за добро земеделско и екологично състояние, а 16 държави членки са отложили изискването за защита на влажните зони и торфищата, като са използвали възможностите, определени в Регламента за стратегическите плановете по ОСП. Освен това държавите членки понякога не са използвали пълния потенциал на стандартите за добро земеделско и екологично състояние. Доброволните екосхеми и мерките за развитие на селските райони често не водят до промяна на съществуващите практики. Като цяло анализът на ЕСП сочи, че окончателните плановете не показват значително увеличение на амбицията за екологосъобразност в сравнение с предходния период (точки **36—45**).

87 Въпреки че плановете съдържат някои ключови практики, насочени към преодоляване на дългосрочните предизвикателства в областта на климата и околната среда, други ключови практики не са включени в достатъчна степен в четирите плана в извадката на ЕСП (точки [65—72](#)).

88 Действителното въздействие на плановете върху климата и околната среда е засегнато от последните мерки, въведени от Комисията в отговор на исканията на земеделските стопани, и също така зависи от степента, в която земеделските стопани използват доброволни схеми (точки [42—47](#)).

Препоръка 1 — Да се насърчи обменът на екологосъобразни добри практики в плановете

С цел да увеличи използването им в плановете, Комисията следва да насърчи обмена на добри практики в екосхемите и на ключови практики и подходи за по-добро справяне с дългосрочните предизвикателства в областта на климата и околната среда.

Целеви срок за изпълнение — 2025 г.

89 Въпреки значението на Зеления пакт за Комисията, ЕСП установи, че плановете не са добре съгласувани с неговите цели и задачи. Това потвърждава мнението на заинтересованите страни, че е налице недостатъчна съгласуваност между ОСП и Зеления пакт. В Регламента за стратегическите плановете по ОСП се споменават някои от целите на Зеления пакт, но не са включени специфични цели, които следва да бъдат постигнати в рамките на ОСП (точки [49—51](#)).

90 Освен това в Регламента от държавите членки не се изисква да включат в своите плановете целите на Зеления пакт или очаквания принос по ОСП за тях. С изключение на няколко държави членки останалите от тях не са предоставили целеви стойности или оценки на ниво плановете, отчасти поради липса на общи определения и методологии (точки [52—53](#)). Затова Комисията не е могла да измери — освен увеличението на биологично обработваната земя — приноса на плановете за изпълнението на целите на Зеления пакт. Анализът на ЕСП показва, че постигането на тези цели до голяма степен зависи от действия извън ОСП (точки [54—64](#)).

Препоръка 2 — Да се оцени приносът на ОСП за изпълнението на целите на Зеления пакт в областта на околната среда и климата

В своя доклад до Европейския парламент и Съвета относно приноса на планове за изпълнение на ангажиментите на Съюза за околната среда и климата, който ще бъде публикуван до 31 декември 2025 г., Комисията следва да включи количествени оценки на приноса на планове за постигането на целите на Зеления пакт.

Целеви срок за изпълнение — 2025 г.

91 Без определение за „по-голяма амбиция“ и без използването на прозрачни и измерими критерии Комисията не е могла да отрази равнището на амбиция по отношение на околната среда и климата в планове, въпреки задълбочената си качествена оценка преди тяхното одобрение (точки **28—30**).

92 Що се отнася до оценката на резултатите от изпълнението, ЕСП установи, че новата рамка за мониторинг за целите в областта на климата и околната среда е подобрена по отношение на съгласуваността, но ѝ липсват необходимите елементи за ефективно проследяване на тези резултати. В специфичните цели липсва яснота, а повечето общи показатели за резултати всъщност отразяват крайните продукти. В някои планове липсват важни показатели за резултати — които отразяват ключовите приоритети на държавите членки или са необходими за извършването на преглед на резултатите от изпълнението — а обвързването със специфичните цели варира значително. Тези проблеми с проследяването на резултатите от изпълнението затрудняват доказването на напредъка по ОСП за 2023—2027 г. (точки **73—82**).

Препоръка 3 — Да се подсили бъдещата рамка на ОСП за мониторинг в областта на климата и околната среда

При изготвянето на своето предложение за ОСП за периода след 2027 г.

Комисията следва да вземе предвид установената в доклада необходимост от:

- оценка на това кои от целите на ЕС в областта на климата и околната среда могат да бъдат включени в количествено определени цели за ОСП и по какъв начин;
- поясняване на начина, по който тези цели ще се използват като критерии за оценка на програмните документи на държавите членки за ОСП;
- определяне на показатели за резултати с цел мониторинг на напредъка по постигането на тези цели.

Целеви срок за изпълнение — 2027 г.

Настоящият доклад беше приет от Одитен състав I с ръководител Joëlle Elvinger — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на заседанието му от 10 юли 2024 г.

За Европейската сметна палата

Tony Murphy
Председател

Приложения

Приложение I — Стандарти за ДЗЕС и ЗИУ — съответствие между отделните периоди

	2014—2020 г.	2023—2027 г.
Законоустановени изисквания за управление (ЗИУ)		
	ЗИУ	Същите ЗИУ + ново ЗИУ 1 относно Директивата за водите и ЗИУ 8 относно употребата на пестициди — ЗИУ относно идентификацията на животните и хуманното отношение към тях
Добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС)		
Изменение на климата	Екологизиране. Делът на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани, не е намалял с повече от 5 % в сравнение с референтното съотношение през 2015 г.	ДЗЕС 1. Делът на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ на национално, регионално и подрегионално ниво и на ниво група от стопанства или стопанство не е намалял с повече от 5 % в сравнение със съотношението през 2018 г.
		ДЗЕС 2. Защита на влажните зони и торфищата
	ДЗЕС 6. Поддържане на нивото на органични вещества в почвата, включително забрана за изгаряне на стърнищата от полски култури	ДЗЕС 3. Забрана за изгаряне на стърнища от полски култури
Води и почви	ДЗЕС 1. Изграждане на буферни ивици по протежението на водните басейни	ДЗЕС 4. Изграждане на буферни ивици по протежението на водните басейни
	ДЗЕС 2. Процеси за издаване на разрешителни за ползване на вода за напояване.	Включени в новото ЗИУ 1
	ДЗЕС 3. Опазване на подземните води от замърсяване	Включено в новото ЗИУ 1
	ДЗЕС 4. Почвена покривка	ДЗЕС 6. Минимална почвена покривка, за да се избегне гола почва в най-чувствителните периоди
	ДЗЕС 5. Управление на земите с цел ограничаване на ерозията	ДЗЕС 5. Управление на обработката на земята, чрез което се намалява рискът от влошаване на качеството на почвите и ерозия, включително като се отчита наклонът
	Екологизиране. Диверсификация на културите (над 10 ha и когато по-малко от 75 % са покрити с трева)	ДЗЕС 7. Сеитбооборот върху обработваема земя

Биологично разнообразие	Екологизиране. 5 % от обработваемата земя за екологично насочени площи (ЕНП) (над 15 ha и когато по-малко от 75 % са покрити с трева)	ДЗЕС 8.1. 4 % от площите, предназначени за непроизводствени обекти (над 10 ha и когато по-малко от 75 % са покрити с трева). Възможности да се изберат 3 %, като се включат производствени площи до общо 7 %
	ДЗЕС 7. Запазване на особеностите на ландшафта, забрана за рязане на живи плетове и дървета през размножителния период и периода на отглеждане при птиците, мерки за избягване на инвазивни растителни видове (незадължителни)	ДЗЕС 8.2. Запазване на особеностите на ландшафта, забрана за рязане на живи плетове и дървета през размножителния период и периода на отглеждане при птиците, мерки за избягване на инвазивни растителни видове (незадължителни)
	Екологизиране. Забрана за промяна на предназначението или разораване на постоянно затревени площи, обозначени от държавите членки като екологично чувствителни в зони от обхвата на „Натура 2000“, и когато е приложимо, за площи, разположени извън „Натура 2000“	ДЗЕС 9. Забрана за промяна на предназначението или разораване на постоянно затревени площи, обозначени като екологично чувствителни постоянно затревени площи в зони от обхвата на „Натура 2000“

Източник: ЕСП. Презентация, създадена въз основа на Guyomard H. et al., [How the Green Architecture of the 2023-2027 Common Agricultural Policy could have been greener](#) (2023 г.).

Приложение II — Основни промени в изискванията за ДЗЕС за четирите плана в извадката на ЕСП

ДЗЕС	Ирландия	Испания	Франция	Полша
ДЗЕС 1. Съотношение на постоянно затревените площи	Прилага се и за земеделските стопани с биологично земеделие и дребните земеделски стопани. Засилени правила относно предварителното разрешение и санкциите	Съотношението е определено на регионално равнище (преди това на национално) Разрешение, когато намалението е между 4 % и 5 % (преди това между 4,5 % и 5 %). Прилага се и за земеделските стопани с биологично земеделие и дребните земеделски стопани	Необходимост от разрешение, когато намалението е между 2 % и 5 % (преди това между 2,5 % и 5 %). Прилага се и за земеделските стопани с биологично земеделие и дребните земеделски стопани	Прилага се и за земеделските стопани с биологично земеделие и дребните земеделски стопани
ДЗЕС 2. Защита на влажните зони и торфищата	Начало през 2025 г. Условието предстои да бъдат определени	Начало през 2024 г. Забрана за отводняване, преобразуване в обработваема земя и разораване на постоянни пасища. Върху обработваемата земя се разрешава само повърхностна обработка	Начало през 2025 г. Условието предстои да бъдат определени	Начало през 2025 г. Условието предстои да бъдат определени
ДЗЕС 3. Забрана за изгаряне на стърнища от полски култури	Без значителни промени	Без значителни промени	Без значителни промени	Без значителни промени
ДЗЕС 4. Буферни ивици по протежението на водните басейни	Широчината е увеличена от 2 на 3, 4 или 6 м	Широчината е увеличена в някои региони (минимум 5 м) и трябва да бъдат покрити с трева Включени са някои открити напоителни канали	Широчината е запазена (минимум 5 м), но трябва да бъдат покрити с трева. Включени са някои открити напоителни канали	Буферната зона е 3 м и вече се прилага за всички торове и продукти за растителна защита
ДЗЕС 5. Управление на обработката на земята	Добавени са парцели затревена площ с наклон над 20 %. ДЗЕС е по-обвързано с времето	Площта е увеличена (приложимият наклон се променя от 15 % на 10 %)	Без промени	Площта е увеличена (приложимият наклон се променя от 36 % на 14 %)

ДЗЕС	Ирландия	Испания	Франция	Полша
ДЗЕС 6. Почвена покривка	ДЗЕС е по-обвързано с времето и включва разпоредби, които са били по други изисквания за ДЗЕС през периода 2014—2020 г. (минимално управление на земите)	Вертикалната обработка на почвата не е разрешена, а периодът на гола почва е ограничен	Задължението вече се прилага и за райони извън зоните с проблеми поради нитрати	Минималната площ на почвите, която ще бъде обхваната, е 80 % (преди това 30 %). Тя вече обхваща цялата държава
ДЗЕС 7. Сеитбооборот	Сеитбооборот на основната култура на равнището на парцела на всеки четири години, съчетан с диверсификация на културите	Сеитбооборот на равнището на парцела най-малко на всеки 4 години или вторична култура всяка година. Допълнен с по-строга диверсификация	На равнището на стопанството 35 % от годишния сеитбооборот или вторичните култури всяка година; на равнището на парцела сеитбооборот на основната култура на всеки 4 години или на вторичните култури всяка година	Най-малко 40 % от обработваемата земя в стопанството следва да се подлага на сеитбооборот всяка година. Една и съща основна култура не трябва да се седи на парцела повече от 3 години. Диверсификацията допълва сеитбооборота и е по-строга
ДЗЕС 8. Райони с биологично разнообразие	В обхвата се включват земеделските стопани с биологично земеделие. Предвижда се възможност само за непроизводствени обекти. Прилага се и за постоянно затревените площи	В обхвата се включват земеделските стопани с биологично земеделие. Предвижда се възможност само за непроизводствени елементи или за комбинация от производствени и непроизводствени елементи	В обхвата се включват земеделските стопани с биологично земеделие. Предвижда се възможност само за непроизводствени елементи или за комбинация от производствени и непроизводствени елементи	В обхвата се включват земеделските стопани с биологично земеделие. Предвижда се възможност само за непроизводствени елементи или за комбинация от производствени и непроизводствени елементи
ДЗЕС 9. Чувствителни постоянно затревени площи	Без значителни промени	Без значителни промени	Защитената зона е увеличена	Защитената зона е увеличена

Източник: ЕСП.

Приложение III — Преглед на предишна одитна дейност на ЕСП

Годишен доклад на ЕСП за 2014 г., Глава 3 относно постигането на резултати със средствата от бюджета на ЕС

Специален доклад 21/2017 на ЕСП относно екологизирането

Специален доклад 33/2018 на ЕСП относно борбата с опустиняването в ЕС

Становище 07/2018 относно предложението на Комисията за регламенти в областта на общата селскостопанска политика за периода след 2020 г.

Доклад относно изпълнението на бюджета на ЕС — състояние в края на 2019 година — Глава 4

Специален доклад 18/2019 относно емисиите на парникови газове в ЕС

Преглед 01/2020 относно проследяването на разходите, свързани с климата, в бюджета на ЕС

Специален доклад 05/2020 относно устойчивото използване на продукти за растителна защита

Специален доклад 13/2020 относно биологичното разнообразие в земеделските земи

Специален доклад 16/2021 относно общата селскостопанска политика и климата

Специален доклад 20/2021 относно устойчивото използване на водите в селското стопанство

Специален доклад 09/2022 относно разходите от бюджета на ЕС в областта на климата за периода 2014—2020 година

Специален доклад 18/2023 относно целите на ЕС в областта на климата и енергетиката

Специален доклад 19/2023 относно усилията на ЕС за устойчиво управление на почвите

Специален доклад 19/2024 относно биологичното земеделие в ЕС

Приложение IV — Включване в плановете на националните стойности, свързани с целите на Зеления пакт, и на очаквания принос на плановете за тези цели

	Биологично земеделие	Загуби на хранителни вещества	Пестициди	Площи, характеризиращи се с високо разнообразие на ландшафта	Парникови газове (селско стопанство)
Белгия (FL)	П	–	–	–	–
Белгия (WA)	НС и П	–	–	–	НС
България	НС и П	–	–	–	–
Чехия	П	–	–	–	–
Дания	НС и П	–	–	–	НС
Германия	НС и П	–	–	–	НС
Естония	П	–	–	–	–
Ирландия	НС и П	НС	–	НС	НС и П
Гърция	П	–	–	–	–
Испания	НС и П	–	–	–	НС
Франция	НС и П	П	НС	–	П
Хърватия	НС и П	–	–	–	–
Италия	НС и П	–	–	–	–
Кипър	НС и П	–	–	–	–
Латвия	НС и П	–	П	–	–
Литва	НС и П	–	–	НС	–
Люксембург	НС и П	–	НС	–	НС
Унгария	НС и П	–	–	–	–
Малта	НС и П	НС	НС	НС	–
Нидерландия	П	–	–	–	–
Австрия	НС и П	–	–	НС	–
Полша	НС и П	–	НС	НС	–
Португалия	П	–	–	–	–
Румъния	П	–	–	–	–
Словения	НС и П	–	–	–	НС
Словакия	НС и П	–	НС	НС	–
Финландия	НС и П	–	–	–	–
Швеция	НС и П	–	–	–	–

Забележка: „НС“ означава, че планът по ОСП съдържа национална стойност за цел на Зеления пакт. „П“ означава, че планът по ОСП включва очаквания принос, който ще бъде предоставен за цел на Зеления пакт. „–“ означава, че планът по ОСП не съдържа нито национална стойност, нито очакван принос от него за цел на Зеления пакт.

Източник: Национални стратегически плановете по ОСП.

Приложение V — Цели на Зеления пакт и свързани с тях показатели за резултати

Цели на Зеления пакт, свързани със сектора на селското стопанство	Показатели за резултати	Обвързване с целите на Зеления пакт
Достигане на нивото от 25 % земеделска площ за биологично земеделие до 2030 г.	R.29 — Развитие на биологичното земеделие: дял на площта, подпомагана от ОСП за биологично земеделие	Пряко обвързване, според Комисията
Намаляване на загубите на хранителни вещества с най-малко 50 % през 2030 г.	R.22 — Устойчиво управление на хранителните вещества: дял на площта, за която са поети задължения	Свързани, според Комисията
Намаляване с 50 % на употребата на химични пестициди и риска от тях до 2030 г. Намаляване с 50 % на употребата на пестициди с висок риск	R.24 — Устойчива и намалена употреба на пестициди: дял на площта, за която са поети задължения	Свързани, според Комисията
Увеличаване на земите за биологично разнообразие, включително земеделските земи, разположени в площи, характеризиращи се с високо разнообразие на ландшафта	R.34 — Опазване на особеностите на ландшафта: дял на площта, за която са поети задължения	Свързани, според Комисията
Принос за намаляването на емисиите на парникови газове с 55 %	R.13 — Намаляване на емисиите на парникови газове в сектора на животновъдството: дял на животинските единици, за които са поети задължения R.14 — Съхранение на въглероден диоксид в почвата и в биомаса: дял на площта, за която са поети задължения	Могат да бъдат свързани, според ЕСП

Източник: ЕСП, въз основа на работен документ на службите на Комисията [Analysis of links between CAP Reform and Green Deal](#) и допълнителни разработки.

Приложение VI — Докладване на показателите за резултати

Реф. № на ПР	Описание на ПР	Свързан с прегледа на резултатите от изпълнението	Основен показател на ЕС за изпълнението
R.12	Адаптация към изменението на климата: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за подобряване на адаптирането към изменението на климата	Не	Не
R.13	Намаляване на емисиите в сектора на животновъдството: дял на животинските единици (ЖЕ), за които са поети получаващи подпомагане задължения с цел намаляване на емисиите на парникови газове и/или на амоняк, включително управлението на оборския тор	Да	Не
R.14	Съхранение на въглероден диоксид в почвата и в биомаса: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за намаляване на емисиите или за запазване или засилване на съхранението на въглероден диоксид (включително постоянно затревени площи, трайни насаждения с трайна зелена покривка и земеделска земя във влажни зони и торфища)	Да	Да
R.15	Енергия от възобновяеми източници от селското и горското стопанство и от други възобновяеми източници: подпомагани инвестиции в капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници, включително на биологична основа (в MW)	Не	Не
R.16	Инвестиции, свързани с климата: дял на стопанствата, които получават инвестиционно подпомагане по линия на ОСП, допринасящо за смекчаване на последиците от и адаптиране към изменението на климата, както и за производството на енергия от възобновяеми източници или биоматериали	Не	Не
R.17	Залесена площ: площ, която получава подпомагане за залесяване, агролесовъдство и възстановяване, включително разбивки	Да	Да
R.18	Инвестиционно подпомагане за горския сектор: Общо инвестиции за подобряване на изпълнението в горския сектор	Не	Не
R.19	Подобряване и опазване на почвите: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения, благоприятни за управлението на почвите с цел подобряване на качеството на почвата и на флората и фауната (като например намаляване на обработката, почвената покривка с култури и сеитбооборот, включително бобови култури)	Да	Да
R.20	Подобряване на качеството на въздуха: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за намаляване на емисиите на амоняк	Да	Да
R.21	Опазване на качеството на водата: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения по отношение на качеството на водоемите	Да	Да

Реф. № на ПР	Описание на ПР	Свързан с прегледа на резултатите от изпълнението	Основен показател на ЕС за изпълнението
R.22	Устойчиво управление на хранителните вещества: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения, свързани с подобряване на управлението на хранителните вещества	Да	Да
R.23	Устойчиво използване на водите: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за подобряване на водния баланс	Да	Не
R.24	Устойчива и намалена употреба на пестициди: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане конкретни задължения, които водят до устойчива употреба на пестициди, за да се намалят рисковете и въздействията от употребата на пестициди, като например изтичането на пестициди	Да	Да
R.25	Изпълнение по отношение на околната среда в сектора на животновъдството: дял на животинските единици (ЖЕ), за които са поети получаващи подпомагане задължения за подобряване на екологичната устойчивост	Не	Не
R.26	Инвестиции, свързани с природните ресурси: дял на земеделските стопанства, които получават инвестиционно подпомагане по линия на ОСП за производствени и непроизводствени участъци, свързано с грижа за природните ресурси	Не	Не
R.27	Изпълнение по отношение на околната среда или климата чрез инвестиции в селските райони: брой на операциите, допринасящи за екологичната устойчивост и за постигането на целите за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към това изменение в селските райони	Не	Не
R.28	Изпълнение по отношение на околната среда или климата чрез знания и иновации: брой на лицата, ползващи се от консултации, обучения и обмен на знания или участие в оперативни групи на Европейското партньорство за иновации (ЕПИ), получаващи подпомагане по ОСП в областта на околната среда или климата	Не	Не
R.29	Развитие на биологичното земеделие: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), която получава подпомагане от ОСП за биологично земеделие, с разбивка по практикуване на биологично земеделие и преминаване към такова	Да	Да
R.30	Подпомагане на устойчивото управление на горите: дял на горската земя, за която са поети задължения за подкрепа на опазването на горите и управлението на екосистемните услуги	Да	Не
R.31	Опазване на местообитанията и видовете: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за опазване или възстановяване на биологичното разнообразие, включително земеделски практики с висока природна стойност	Да	Не
R.32	Инвестиции, свързани с биологичното разнообразие: дял на стопанствата, които получават инвестиционна подкрепа по ОСП, които допринасят за биологичното разнообразие	Не	Не

Реф. № на ПР	Описание на ПР	Свързан с прегледа на резултатите от изпълнението	Основен показател на ЕС за изпълнението
R.33	Подобряване на управлението на „Натура 2000“: дял на общата площ по „Натура 2000“, за която са поети получаващи подпомагане задължения	Не	Не
R.34	Опазване на особеностите на ландшафта: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), за която са поети получаващи подпомагане задължения за управление на особеностите на ландшафта, включително живи плетове и дървета	Да	Да
R.35	Опазване на пчелните кошери: дял на пчелните кошери, получаващи подпомагане по линия на ОСП	Не	Не

Източник: Приложения I и XIV към [Регламент \(ЕС\) 2021/2115](#).

Съкращения

ДЗЕС: Добро земеделско и екологично състояние

ЕАОС: Европейска агенция за околна среда

ЕЗФРСР: Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕФГЗ: Европейски фонд за гарантиране на земеделието

ЗИУ: Законоустановено изискване за управление

ОСП: Обща селскостопанска политика

ПГ: Парников газ

СП по ОСП: Стратегически план по ОСП

AGRI: Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ на Европейската комисия

CLIMA: Генерална дирекция „Действия по климата“ на Европейската комисия

ENV: Генерална дирекция „Околна среда“ на Европейската комисия

Речник на термините

Агролесовъдство: Практика за комбиниране на култури, дървета и/или селскостопански животни на една и съща площ.

Адаптиране към изменението на климата: Намаляване на уязвимостта на държавите и общностите към изменението на климата чрез увеличаване на способността за адаптация към последиците от него.

Анаеробно разграждане: Процес, чрез който микроорганизмите разграждат животински или хранителни отпадъци в отсъствието на кислород и произвеждат газ и тор.

Биологично земеделие: Селскостопански подход, основан на използването на естествени вещества и процеси за производство на храни и фуражи.

Биологично разнообразие: Многообразие на живите организми — вътревидово, междувидово и между екосистемите — в дадена среда.

Буферна ивица: Ивица земеделска площ, покрита с постоянна растителност, която спомага за контролиране на екологичните проблеми, свързани например с качеството на почвите и водата.

Влажна зона: Земя, покрита с вода през цялата или по-голямата част от годината.

Добро земеделско и екологично състояние: Състояние, в което земеделските стопани трябва да поддържат цялата земеделска земя, особено земята, която в момента не се използва за производство, за да получат определени плащания по ОСП. В това се включват и области като управлението на водите и почвите.

Европейски зелен пакт: Стратегия на ЕС за растеж, приета през 2019 г., чиято цел е ЕС да стане неутрален по отношение на климата до 2050 г.

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони: Фонд на ЕС за финансиране на участието на ЕС в програми за развитие на селските райони.

Европейски фонд за гарантиране на земеделието: Фонд на ЕС за финансиране на директни плащания за земеделските стопани и на мерки за регулиране или подпомагане на селскостопанските пазари.

Еквивалент на CO₂: Съпоставима мярка за въздействието на емисиите на парникови газове върху климата, изразена като обем въглероден диоксид, който сам ще произведе същото въздействие.

Екологизиране: Въвеждане на селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда. Използва се и за обозначаване на свързаната с тези практики схема за подпомагане на ЕС.

Екологично насочени площи: Обработваема земя, запазена за земеделски практики и елементи, които подобряват биологичното разнообразие в стопанствата, като част от допустимостта за плащания за екологизиране.

Екосхема: Схема за директни плащания, която е въведена с предложенията за общата селскостопанска политика в периода след 2020 г. Тя има за цел да финансира земеделските стопани, които се ангажират да прилагат земеделски практики, съобразени с екологията и климата.

Законоустановено изискване за управление: Правило на ЕС или национално правило за управлението на земеделските земи, насочено към опазване на здравето на хората, животните и растенията, хуманно отношение към животните и околната среда.

Използвана земеделска площ: Общата площ на обработваемата земя, постоянните пасища, трайните насаждения и зеленчуковите семейни градини.

Индекс на видовете птици, живеещи на земеделски земи: Показател за промените с времето в броя и видовете на птиците, живеещи на земеделски земи.

Инхибитор на нитрификация: Химикал, който намалява емисиите на диазотен оксид.

Кръстосано спазване: Механизъм, при който плащанията за земеделските стопани са обвързани с изпълнението на изисквания във връзка с околната среда, безопасността на храните, здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и с управлението на земята.

Междинна култура: Бързорастяща вторична култура, отглеждана между последователните засаждания на основната култура.

Мярка за агроекология и климат: Всяка една от набор незадължителни практики отвъд обичайните екологични изисквания, които дават право на земеделските стопани да получават плащане от бюджета на ЕС.

„Натура 2000“: Мрежа от защитени зони за редки и застрашени животински видове и някои редки видове природни местообитания, защитени съгласно правото на ЕС.

Обвързаност с условия: Система, заместваща кръстосаното спазване и екологизирането в рамките на ОСП за периода след 2020 г., чиято цел е да насърчи земеделските практики, които са благоприятни за климата и околната среда, и хуманното отношение към животните и безопасността на храните.

Обогатяване на почвата с азот: Процес, при който насажденията преобразуват молекулите азот във въздуха в амоняк или азотни съединения в почвата.

Обща селскостопанска политика: Обща единна политика на ЕС в областта на земеделието, която включва субсидии и редица други мерки, разработени, за да гарантират продоволствена сигурност, да осигурят добър жизнен стандарт на земеделските стопани в ЕС, да насърчават развитието на селските райони и да опазват околната среда.

Особеност на ландшафта: Естествена или полуестествена растителност върху земеделската земя, която предоставя екосистемни услуги и допринася за биологичното разнообразие.

Поглътител на въглерод: Гора, океан или друга природна среда, която поглъща и задържа въглероден диоксид от атмосферата.

По-голяма обвързаност с условия: Система, съгласно която плащанията на земеделските стопани зависят от използването от тяхна страна на земеделски практики, които са благоприятни за климата и околната среда, и които насърчават хуманното отношение към животните и безопасността на храните. Замества екологизирането и кръстосаното съответствие в общата селскостопанска политика от 2023 г. нататък.

Показател за резултати: Измерима променлива, предоставяща информация за оценка на непосредствените ефекти от подпомаганите проекти върху целевата популация.

Постоянно затревена площ: Земеделска земя, на която се отглеждат треви или други тревни фуражни култури за повече от пет последователни години.

Разпределени разходи: Разходи на ЕС, отпуснати за отделните държави членки като част от бюджетния процес.

Рамка за изпълнение: Междинни и крайни цели, определени за набор от показатели за всяка приоритетна ос от дадена оперативна програма (с изключение на техническата помощ).

Смекчаване на последиците от изменението на климата: Намаляване или ограничаване на емисиите на парникови газове поради въздействието им върху климата.

Стратегически план по ОСП: Документ, който се изготвя от държава — членка на ЕС, във връзка с общата селскостопанска политика за периода след 2020 г. и определя как държавата планира да постигне своите конкретни цели в рамките на общите цели на политиката.

Торфище: Вид влажна зона с дебел пласт органична почва, особено богата на органични вещества.

Отговори на Европейската комисия

<https://www.eca.europa.eu/bg/publications/SR-2024-20>

Хронология

<https://www.eca.europa.eu/bg/publications/SR-2024-20>

Одитен екип

Специалните доклади на Европейската сметна палата представят резултатите от нейните одити на политики и програми на ЕС или теми, свързани с управлението, в конкретни бюджетни области. ЕСП подбира и разработва одитните си задачи така, че те да оказат максимално въздействие, като отчита рисковете за изпълнението или съответствието, проверявания обем приходи или разходи, предстоящите промени, както и политическия и обществения интерес.

Настоящият одит на изпълнението беше извършен от Одитен състав I „Устойчиво използване на природните ресурси“, с ръководител Joëlle Elvinger — член на ЕСП. Одитът беше ръководен от члена на ЕСП Nikolaos Milionis, с подкрепата на Kristian Sniter — ръководител на неговия кабинет; Matteo Tartaggia — аташе в кабинета; Florence Fornaroli — главен ръководител; Xavier Ignasi Farrero — ръководител на задача; Rogelio Abarquero Grossi, Zuzana Gullová, Lenka Hill, Anna Zalega и Daniela Jinaru — одитори; Austin Maloney — стажант. Laura McMillan, Jennifer Schofield, Barbara Knapiak и Tomasz Surdykowski предоставиха езикова подкрепа. Alexandra-Elena Mazilu предостави подкрепа за графичния дизайн.

От ляво надясно: Matteo Tartaggia, Nikolaos Milionis, Kristian Sniter, Florence Fornaroli, Laura McMillan, Xavier Ignasi Farrero, Anna Zalega, Zuzana Gullová, Tomasz Surdykowski, Barbara Knapiak.

АВТОРСКО ПРАВО

© Европейски съюз, 2024 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба е определена в [Решение № 6—2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (например в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторната употреба.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права.

Фигура 8 — изображения: Тази фигура е създадена с ресурси от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

HTML	ISBN 978-92-849-2942-9	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/266501	QJ-AB-24-020-BG-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2969-6	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/155559	QJ-AB-24-020-BG-N

Общата селскостопанска политика (ОСП) е ключова област от политиката на Европейския съюз, която съставлява 31 % от бюджета на ЕС. ОСП за новия период 2023—2027 г. цели да се заложат по-високи амбиции в областта на околната среда и климата. Тя се основава на плановете, изготвени от всички държави членки.

ЕСП заключи, че плановете са по-екологосъобразни в сравнение с предходната ОСП, но не отговарят на амбициите на ЕС в областта на климата и околната среда, както и че липсват ключови елементи за оценка на изпълнението по отношение на екологосъобразността.

Въз основа на констатациите си ЕСП препоръчва на Комисията да насърчи обмена на екологосъобразни добри практики в плановете; да оцени приноса на ОСП към постигането на целите на Зеления пакт и подсили бъдещата рамка за мониторинг на ОСП в областта на климата и околната среда.

Специален доклад на Европейската сметна палата в съответствие с член 287, параграф 4, втора алинея от ДФЕС.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/contact

Уебсайт: eca.europa.eu

Туитър: @EUAuditors